

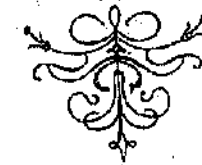
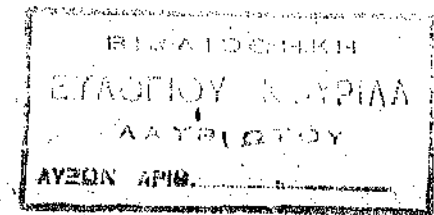
ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΤΟΣ Β'. — ΤΟΜΟΣ Β'.

Αναπλάσις

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ Α. ΚΟΛΛΑΡΑΚΗ ΚΑΙ Ν. ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΟΥ

— Κάτωθεν του Δημαρχείου —

1889

8397

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΔΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ.

ΕΓΓΡΑΦΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ διὰ τὸ ἐξωτερικὸν φρ. γρυσᾶ 10·
διὰ τὸ ἐσωτερικὸν δραχμαὶ 10.
Πᾶς συνδρομητὴς θεωρεῖται καὶ μέλος τοῦ Συλλόγου
ἀρωγὸν ἀνευ ἐτίμας ὑποχρέωσης.

ΤΟ ΚΑΤΑΣΤΗΜΑ τοῦ Συλλόγου εἶνε ἐν τῇ συνοικίᾳ
Πλάκας ἀρ. 6. παραπλευρῶς τῇ Δημοτικῇ
Σχολῇ τῇ ἐν τῇ ὁδῷ Ἀδριανοῦ.
Τὰ χειρόγραφα δὲν ἰσχυρίζονται.

ΦΥΛΑΚΟΝ 15 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1889.

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Ὁ κ. Α. Ρ. Ραγκαβῆς Περὶ τῶν Ψυχώσεων καὶ τῶν
Ψιαισθῶν. — I. Σκαλισσοῦνη Ἐπιστολὴ πρὸς τὸν κ. Α. Ρ.
Ραγκαβῆν. — I. Σκαλισσοῦνη Ἰωάννης ὁ Χρυσόστομος.
— Φ. Παπαδοπούλου Τὸ ὕψιστος σημασίας ἐθνικὸν
ζήτημα τῆς ἡμέρας. — Κ. Διαλειμαῦ Τ' ὄν θέλω καὶ
εἰ θέλω, πόλιμα. — Μ. I. Γαλανοῦ αἱ Ψυχώσεις (Γ)
καὶ ἡ γένεσις τοῦ ἀνθρώπου. — † Ὁ ἀποβίσιος Μη-
τροπολίτης Ἀθηνῶν Προκόπιος καὶ ὁ μέλλων Μητρο-
πολίτης. — Ἡ «Ἀναπλάσις» καὶ ὁ κ. Μακρόκης. — Ἡ
Θεολογικὴ Σχολή. — Γνώμαι καὶ Ἀποφθέγματα. — Δω-
ρεαὶ ὑπὲρ τῆς Ἀναπλάσεως. — Παιδικὸν περιοδικόν.
— Γνωστοποιήσις. — Βιβλιοθήκη «Ἀναπλάσεως». —
Ἀλληλογραφία.

Ο Κ. Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΨΥΧΩΣΕΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΨΙΑΙΣΤΩΝ

Τὴν κατωτέρω ἐπιστολὴν ἦν ἄρτι ἔλαβον,
μετὰ τῆς αὐτῆ ἐπισυνημμένης πραγματείας
περὶ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου, δι-
δωμι μετὰ χαρᾶς εἰς τὴν δημοσιότητα, πε-
πεισμένος ὅτι μεγάλως οὕτως ὑπηρετῶ τὸν
Σύλλογον οὗ ἔχω τὴν τιμὴν νὰ προΐσταμαι.

Ὡς δὲ πρὸς τὸ σύγγραμμα τὰς «Ψυχώ-
σεις», περὶ οὗ ἐν αὐτῇ γίνεται μνεία, ὀφείλω
νὰ δηλολογήσω ὅτι οὕτε καιρὸν ἔτι εἶχον,
οὐδὲ τὴν ἀνάγκην ἡσιθάνθημι νὰ τὸ ἀνα-
γνώσω, καθ' ὅσον πολλὰ τῆς αὐτῆς φύσεως
συγγράμματα, ἐκ τῶν σπουδαιότερων τῆν
τάσιν ταύτην ἐπιδικούντων συγχρόνων φυ-
σιολόγων, ἀναγνοῦς, οὐδέποτε ὑπ' αὐτῶν

ἐπέσθην ἢ εὐρον ἐν αὐτοῖς τι κλονίσαν τὰς
πεποιθήσεις μου. Ἐν δὲ ἦν τὸ γενικὸν συμ-
πέρασμα ὃ ἐκ πάντων ἠρξάσθην, ὅτι οἱ συγ-
γραφεῖς αὐτῶν, εἴτε σοφοὶ εἴτε δοκησίσοφοι,
πάντα μὲν τὰ τῆ διανοίᾳ ὑπαγόμενα ἀρ-
νοῦνται καὶ ἀποψήφισον, ὑπὲρ ἐνὸς ἡμῶς
μόρου ποιοῦνται ἐξαίρεσιν, ἀλλὰ θάστον μάλ-
ιστα τοῦτο ὑπολαμβάνοντες, τὴν ἰδίαν αὐ-
τῶν διάνοιαν. Τὸ κατ' ἐμέ, καὶ ἂν ἡ ἐπιστήμη
τῷ ὄντι τοῦς ἀνεβίβασεν εἰς τὴν ἄκραν κο-
ρυφὴν τῆς ἐπιγνώσεως τῆς ἀληθείας, ἢ δὲ
ἀλήθεια αὕτη ἦν ὀλεθρία εἰς τὴν ἡθικὴν τῶν
ἀνθρώπων καὶ τῶν λαῶν ἀνάπτυξιν, ἤθελον
νομίσει καθήκον τῶν νὰ φυλάξωσι τὴν τοι-
αύτην ἀλήθειαν δι' ἑαυτούς ἂν εἰς τὸν πνυθ-
μένα τοῦ χημικοῦ κυπέλου τῶν, ἐν ᾧ ἀξιοῦ-
σιν ὅτι ἀναλύουσι τὴν φύσιν, εὐρον δη-
λητήριον, νὰ μὴ ποτίξωσι δι' αὐτοῦ τοῦς
κοινωνικῆς ἠνθμίσεως καὶ ἀναπτύξεως δευ-
μένους λαούς. Ἀλλ' ἐγὼ κἂν οὐδέποτε ἠδυν-
νήθημι νὰ πεισθῶ ὅτι ἢ εἰς τὸν γνήσιον πνυθ-
μένα ἐνέβλεψαν, ἢ ἀνέβλεψαν ἐπὶ τὴν ἀληθῆ
κορυφὴν.

Ταύτην τὴν κρίσιν ἐννοεῖται ὅτι δὲν ἀξίω
νὰ φέρω ἐκ τῶν προτέρων ἐπὶ βιβλίου ὃ δὲν
ἀνέγνωσα. Ἀλλὰ τὴν ἀνάγνωσιν αὐτοῦ ὑπό-
σχεται εὐτυχῶς ἀνήρ πολὺ ἐμοῦ εἰς τοῦτο
ἐρμοδιώτερος.

Α. Ρ. ΡΑΓΚΑΒΗΣ

ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΚΥΡΙΟΝ

A. P. ΡΑΓΚΑΒΗΝ

Πρόεδρον τοῦ Συλλόγου ἡ Ἀναπάλασις.

Κύριε Πρόεδρε

Πρό τινων ἐβδομάδων ἔλθων εἰς ἐπίσκεψίν μου ὁ κόμης Βοϊνοβιτζ, καθηγητῆς τοῦ Δι-
καίου εἰς τὴν Ἀκαδημίαν τῆς Ἄγγου, καὶ ἰδὼν ἐπὶ τῆς τραπέζης τοῦ γραφείου μου ἕνα τῶν τόμων τῶν συγγραμμάτων τοῦ Χρυσοστόμου τῆς ἐκδόσεως Migne, περιεχούσης πλὴν τοῦ κειμένου καὶ τὴν λατινικὴν μετάφρασιν, «πόσον ἐστὲ εὐτυχεῖς, μοι εἶπε, σεῖς οἱ ἀναβρωμένοι εἰς τὴν μελέτην τῶν Ἑλλήνων πατέρων τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ ἀναγινώσκοντες τὰ ἔργα των εἰς τὴν γλῶσσαν δι' ἧς διετύπωσαν καὶ μεταβίβασαν τοὺς θησαυροὺς τῆς διανοίας καὶ τῆς καρδίας των ! Καίτοι ἀναγινώσκων ἐν μεταφράσει τὰς ἐξαισίους συγγραφὰς καταπλήσσομαι ἐπὶ τῷ πλούτῳ καὶ τῇ ἐμβριθείᾳ τῶν ἰδεῶν, ἀποθαυμάζω τὴν δύναμιν τῶν λόγων καὶ ἐξίσταμαι ἐπὶ τῇ θαυμασίᾳ συναρμολογήσει τοῦ δόγματος μετὰ τῆς ἑλληνικῆς σοφίας.» Ταῦτα καὶ πλείονα τούτων λέγοντος τοῦ ξένου καθηγητοῦ, ἐμνήσθην τῶν λόγων τοῦ ἡμετέρου σεβαστοῦ ἱστοριογράφου Παπαρηγοπούλου λαλοῦντος περὶ τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν κατὰ τινὰ Πανεπιστημιακὴν ἐορτήν. «Διὰ τῶν χαρίτων τοῦ Ἑλληνισμοῦ κοσμοῦντες τὴν πίστιν καὶ διὰ τῶν εὐλογιῶν τῆς πίστεως κρατῦντες τὸν Ἑλληνισμόν οἱ τρεῖς Ἱεράρχαι ἐποίησαν κηρύγματα καλλιτεχνικὰ ἔργα καὶ ψυχοτρόφα, ἐν οἷς συνεδύαζον τὰ ὕψιστα ἐπιτηδεύματα τῆς τοῦ λόγου δεξιότητος μετὰ τῆς μυστηριώδους ἐκείνης θρησκευτικῆς δυνάμεως εἰς ἣν, οὕτως ἐκδηλουμένην, δὲν εἴμποροῦν ἢ ἀνθεξέωσιν, ἔστω καὶ προσκαίρωσ, αἱ συνειδήσεις καὶ αἱ καρδίαι κηρύγματα τὰ ὅποια μέχρι τῆς σήμερον θαυμαζόμενα ἀπανταχοῦ γῆς, παρὰ τὸ εἶσως ὑπὸ τῆς παρούσης τῶν Ἑλλήνων γενεῆς, καταγοήτευον τότε οὐ μόνον χριστιανούς ἀλλὰ καὶ Ἰουδαίους καὶ ἔθνικοὺς ἀθρόους εἰς τὰς ἐκκλησίας συρρέοντας ἵνα ἀκροασθῶσιν αὐτῶν. Τοιαῦτα θρησκευτικῆς καλλιτελείας θαύματα δὲν ἐπανεληφθησαν ἔκτοτε παρ' ἡμῶν. Ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἡ πίστις ἀπέβη νεκρά, ἡ παιδεία ἄγονος, τὸ ἥθικόν αἰσθητήριον ἀναγκάσθη. Ὡστε ὅτε οἱ πα-

τέρες ἡμῶν ἠθέλησαν νὰ βαπτίσωσι τὰς νέας γενεὰς ἐν τῇ ἱερᾷ κολυμβήθρῳ τῆς ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς ἀναβιώσεως ἡναγκασθησαν ἢ ἀναδράμωσι πεντεκαίδεκα ἕλους αἰῶνας, ἵνα παρὰσχῶσιν αὐτοῖς ἀναδόχους ἀνταξίους τῆς ἐπιβολῆς, τὸν Βασίλειον, τὸν Γρηγόριον, τὸν Χρυσόστομον.»

Καὶ ὅμως τὰ θαύματα τῆς καλλιτελείας καὶ τῆς ἠθικῆς διαπλάσεως κινήθησαν ἤδη ξένη καὶ ἀλλότρια δι' ἡμᾶς, μεγάλοι δὲ καταβάλλονται προσπάθειαι ὅπως ἀποξηρανθῶσι μὲν αἱ πηγαὶ τῆς πνευματικῆς ἀναβιώσεως, ἐλευθέρως δὲ καὶ ἀκωλύτως διοχετεύωνται βορβορώδη ὕδατα ἠθοφθόρων πηγῶν μαιίνοντα καὶ δηλητηριάζοντα τὰς ἀθῶνας καρδίας τῆς ἑλληνικῆς νεότητος.

Ἡ δημοσίευσίς τοῦ πονήματος τοῦ ἱεροῦ Ἀποστολίδου ὑπὸ τὸν τίτλον αἱ «Ψυχώσεις» πρόκειται νὰ ἀποδείξῃ τῆς ἀποπλανήσεως τῆς ἑλληνικῆς διανοίας ὑπὸ τῶν παραλόγων καὶ ἀσεβῶν θεωριῶν, δι' ἃν συκοφαντεῖται ἡ ἐπιστήμη τῆς Ἑσπερίας καὶ δεινοῦται ἡ μαστίχουσα τὸν ἑλληνικὸν λαὸν ἠθικὴ καὶ θρησκευτικὴ κρισις. Ἄλλ' ἂν οἱ οὕτω ἐνεργούντες προσασίζονται ἐπικαλούμενοι τὰς ἰδίας πεποιθήσεις, ἅρα γὰρ τίνα δικαιολογίαν δύνανται ἢ ἀντιτάξωσιν οἱ ἀνομολογοῦντες μὲν κατ' ἴδιον τὸ παράλογον καὶ φθοροποιὸν τοιοῦτου εἶδους δημοσιεύσεων, μὴ προασπίζοντες δὲ διὰ τοῦ τύπου καὶ διὰ παντὸς ἄλλον εὐλογησαντοῦς μέσου τὴν συνειδήσιν τοῦ λαοῦ καὶ τὸ φρόνημα τῆς νεότητος ἀπὸ τοῦ κινδύνου τῆς θρησκευτικῆς ἀρνήσεως καὶ ἠθικῆς ἐξαχρείωσεως; Τίνα δικαιολογίαν ἢ τίνα πρόφασιν δύνανται ἢ ἀντιτάξωσιν οἱ ὑπὸ τῶν νόμων τεταγμένοι πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν ἠθικῶν καὶ κοινωνικῶν συμφερόντων τοῦ λαοῦ, ἀδιαφοροῦντες δὲ περὶ τῆς ὀδυνηρᾶς θέσεως εἰς ἣν περιήλθον, τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἡμῶν πράγματα καὶ τὰ ἐξ αὐτῆς συσσωρευόμενα θρησκευτικὰ κοινωνικὰ καὶ ἠθικὰ ἔρεπτα; Καὶ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο συζητοῦνται εἰς τὰς βουλὰς τῆς Πρωσίας καὶ Ἀυστρίας μέτρα προαθέρντα ὑπὸ τῶν κυβερνήσεων πρὸς ἐπέκτασιν καὶ τελειοποίησιν τῶν μέσων τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς τῶν λαῶν μορφώσεως. Τίνα δ' ἐπρωτάθησαν ἢ τίνα συνεζητήθησαν παρ' ἡμῶν ἐπὶ τοῦ ὑποκειμένου τούτου καὶ τίς ἐγένετο σκέψις πρὸς ἡμέρωσιν τῶν ἀγρίων

ἠθῶν καὶ πρὸς περιορισμὸν τῶν κακουργημάτων τοῦ αἵματος; Τριακονταπλάσια, λέγει ὁ συγγραφεὺς τῶν «Ψυχώσεων» εἶνε τὰ ἐν Ἑλλάδι ἐκτελούμενα κατὰ τῆς ζωῆς ἐγκλήματα ἐν συμπυραυλῇ πρὸς πᾶσαν ἄλλην χώραν τῆς Ἑυρώπης. Καὶ λέγει τὴν ἀλήθειαν. Ἀλλὰ τίνα μᾶς προτείνει μέτρα πρὸς ἀποσόβησιν τῶν κινδύνων καὶ πρὸς πολιτισμὸν τῆς ἐκβαρβαρωθείσης κοινωνίας; Διδάξατε εἰς τὸν λαὸν ὅτι τὸν ἠθικὸν κόσμον τυφλοὶ διέκονσι νόμοι ὡς τὸν σωματικόν, εἶπατε εἰς τὴν σπουδαζούσαν νεολαίαν ὅτι αἱ περὶ ὑπάρξεως δυνάμεων ἀνεξαρτήτων τῆς ὕλης ἰδέαι εἶνε κεναὶ νοήματος καὶ πραγματικότητος, τιμωρήσατε «δι' ἀμειλίκτου αὐστηρότητος τοὺς ὀλιγώτερον κακούργους καὶ τοὺς σχετικῶς ἠθικώτεροὺς, ἐπιεικέστερον δὲ τοὺς μεγάλους ἐγκληματίας καὶ ἀνηθικώτεροὺς», προκηρύξατε ὅτι πᾶσα ἀρετὴ καὶ πᾶν ἔγκλημα ἠθικῆται ἀπὸ τὰς τυφλὰς καὶ ἀσυνειδήτους κινήσεις τῶν γαγγλίων καὶ τῶν ἀδένων καὶ τῶν μορίων τοῦ ἐγκεφάλου, καὶ μὴ ἀμφιβάλλετε περὶ τῶν ἐξαισίων τῆς μεθόδου ταύτης ἀποτελεσμάτων!

Ἄ! Κύριε Πρόεδρε, καὶ σεῖς καὶ ἐγὼ ἠκούσαμεν τοιαύτας τερατολογίας εἰς τὴν Ἑσπερίαν, ἀλλὰ τὴν ἐπιούσαν μυρία στόματα καὶ μυρία κάλαμοι ἐξανίσταντο κατὰ τῶν παραδοξολογιῶν καὶ ἀνεγκλίτων ἢ τούλάχιστον περιώριζον τὴν ἠθοφθόρον ἐπίδρασιν ἀποπλανήσεων ψευδοῦς ἐπιστήμης καὶ ἀλλοκότων θεωριῶν. Ἀλλὰ παρ' ἡμῶν; Ποῦ ὁ πεφωτισμένος κληρὸς, ὅπως ἀποκρούσῃ τὰς ἐπιστημονικὰς αἰρέσεις, ποῦ οἱ εὐσεβεῖς διδάσκαλοι καὶ καθηγηταί; Ποῦ ἡ ὑπὸ τοῦ ὑπουργείου τῆς παιδείας πρῶτοι καὶ τῶν βουλευτῶν ἐπιβλέψεις; Πόσοι ἅρα γὰρ ἀνεγνώσαν ἕρθρα δημοσιευθέντα πρὸς ἀνασκευὴν τοῦ πονήματος τῶν Ψυχώσεων, ἢ τίνες τῶν ἐφημερίδων ἐπέστησαν ἐπ' αὐτῶν τὴν προσοχὴν τοῦ κοινού;

Ἀλλὰ διὰ τοῦτο μάλιστα πρέπει νὰ ἐνισχυθῶμεν ἐν τῷ ὕψει καὶ τῇ ἀγιδότητι τοῦ ἐπιδικωμένου σκοποῦ. Πρὸς μὴν δὲ πρεσβύτερος τῶν δημοκρατῶν καὶ ὁ διασημότερος τῶν ἀνθρωπολόγων Ἰούλιος Σιμὼν ἐξανιστάμενος ἐν δημοσίᾳ δημηγόρει κατὰ τῶν ἀσεβῶν θεωριῶν ἔλεγεν, «Ἡ Γαλλία δὲν θὰ γείνη ἔρμαιον τῶν ἀναιρουμένων τῆν ἀθανάσιαν τῆς ψυχῆς παρὰ φθῶρον διδασκάλων. Ἡ Γαλλία δὲν θὰ ἔξαπα-

τηθῇ ὑπὸ τῶν διδασκόντων ὅτι πᾶσαι αἱ πεποιθήσεις ἡμῶν πρέπει νὰ περιορισθῶσιν εἰς τοὺς ἀριθμοὺς καὶ εἰς τοὺς ἀναγκίους τῶν σωματίων νόμους. Ἡ Γαλλία θὰ προπαρασκευάσῃ νέαν καὶ σφριγῶσαν γενεὴν ἀνδρῶν καὶ στρατιωτῶν ἐτοιμῶν νὰ θυσιάσωσι τὴν ζωὴν ὑπὲρ τῆς πατρίδος καὶ τῆς εἰς τὸν Θεὸν πίστεως.» Ἄς ἐλπίσωμεν καὶ ἡμεῖς ὅτι ἡ Ἑλλὰς δὲν θ' ἀποπλανηθῇ ἀπὸ τὰς ἀποτροπαίους διδασκαλίας καὶ ὅτι νείαι δυνάμεις θὰ προστεθῶσιν εἰς τὸν ἡμέτερον Σύλλογον πρὸς ὑποστήριξιν κοινωνικοῦ ἔργου καὶ ἔθνικοῦ ἀγῶνος, πρὸς ἐναρμόνιον ἐνέργειαν θρησκείας καὶ ἐπιστήμης καὶ πρὸς ἀνύψωσιν καὶ ἀνέγερσιν τῶν ἀπονεκρωθέντων ἠθικῶν καὶ θρησκευτικῶν φρονημάτων. Ἄς ἐλπίσωμεν ὅτι οἱ μὲν λόγιοι θὰ παρὰσχῶσιν ἡμῶν τὴν διὰ τοῦ λόγου καὶ τοῦ κάλαμου συνδρομήν των, ἄλλοι δὲ θὰ διευκολύνωσι τὰ ἔργα τοῦ Συλλόγου διὰ γενναίων δωρημάτων, οἱ δὲ συνδρομηταὶ καὶ ἀναγνώσται τοῦ δημοσιευομένου περιοδικοῦ θὰ ἐνεργήσωσι πρὸς ἐπέκτασιν τοῦ ἀριθμοῦ τῶν ἀναγνωστῶν παροτρύνοντες τοὺς φίλους καὶ οἰκίους νὰ προσφέρωσιν εἰς τὰς οἰκογενείας των ἐποικοδομητικὸν καὶ ψυχοτρόφον ἀνάγνωσμα.

Ἐκασθελεῖς ὑμῖν νὰ καταβάλλω πρὸς ἐνίσχυσιν τῶν ἔργων σας πᾶσαν τὴν ἀσθένειαν τῶν δυνάμεών μου καὶ πᾶσαν τὴν ἀκατάβλητον ἰσχὺν πεποιθήσεων πολυχροίου ἐπιστημονικῆς μελέτης καὶ μακρᾶς πείρας, ἐνησχολούμενη πρῶτινος νὰ συλλέξω γεγονότα πρὸς ἀπόδειξιν ἱστορικῆς ἀληθείας, τὴν ὅποιαν πρὸ τριῶν αἰώνων περιέπου ἔτων ἀνήγγελα καὶ ἐκ τοῦ προχείρου διεφώτισα ἐνώπιον τοῦ κ. Γλάδστωνος κατὰ τὴν εἰς τὰς Ἰουλίους νήσους ἔκτακτον ἀποστολὴν του. Ἴδου ἡ ἱστορικὴ ἀλήθεια.

Τῆς Ἑπτανήσου ἐπὶ αἰῶνας ἀπαρτιζούσης μέρος τῶν κτήσεων τῆς Ἑνετικῆς Δημοκρατίας, εἰς δὲ τὰς νήσους εἰσαχθέντων τῶν νομοθετημάτων, τῶν θεσμῶν καὶ τῶν κοινωνικῶν ἐθίμων τῶν Ἑνετῶν, γενεμένης δὲ χρήσεως τῆς Ἱταλικῆς γλώσσης οὐ μόνον εἰς τὰ δικαστήρια καὶ εἰς τὰς δημοτικὰς ἀρχὰς ἀλλὰ καὶ κατὰ τὰς ἰδιαιτέρας διὰλέξεις καὶ συζητήσεις πάντων τῶν ἐπιστημόνων, εἰς δὲ τ' ἀνώτερα ἐκπαιδευτήρια διδασκομένων τῶν λατινικῶν γλωσσῶν, ἡ μὲν γλῶσσα διετηρήθη ἐν τῷ θρησκευτικῷ βίῳ καὶ ἐν τοῖς ἐκκλησιαστικοῖς νη-

παιγωγείας, τὸ δὲ ἔθνηκόν συναίσθημα διε-
 σώθη ἄρρωτον ὑπὸ τοῦ κατωτέρου κλήρου, ἐν
 μέσῳ τῶν κινδύνων ξένου καὶ ἀνωτέρου πο-
 λιτισμοῦ καὶ τοῦ δεσπόζοντος καθολικισμοῦ.
 Ἐξιδιαισθησαν καὶ ἐξηγγλίσθησαν ἐν πολλοῖς
 ὁ νοῦς καὶ ἡ γλῶσσα καὶ τὰ ἔθιμα, ἀλλ' ὁ
 χριστιανισμὸς διετήρησεν ἐν ταῖς καρδίαις ἀ-
 μετάβλητον, ἀκμαῖον, ζῶν καὶ σφριγῶν καὶ ἐν
 ταῖς ἡμέραις τῶν δοκιμασιῶν ἀγερώχως ἐκδη-
 λούμενον τὸ πρὸς τὴν πατρίδα αἰσθημα καὶ τὸ
 ἔθνηκόν φρόνημα. Εἰς τὸ ἀνώτερον ἐκπαιδευ-
 τήριον τοῦ Ληξουρίου ἐδιδάσκοντο τὰ ἰταλικὰ
 καὶ λατινικὰ γράμματα, ἀπηροφέντο δὲ ἡ ἐν
 τῷ ὀχολείῳ χρήσις τῆς μητρικῆς γλώσσης. Ἀλλ'
 τὴν προτεφαίαν τῶν Κυριακῶν καὶ μεγάλ-
 ων ἑορτῶν ἐγένετο διακοπὴ τῶν μαθημάτων,
 ἀνεγνωσκοντο δὲ τὰ εὐαγγέλια καὶ αἱ ἀπό-
 στολοι τῆς ἐπισύσης, τῶν διδασκάλων ἐρημη-
 νεύονταν εἰς τὴν καθωμυλημένην τῆς ὁποίας
 ἐξαιρετικῶς ἐγένετο χρήσις κατὰ Σάββατον καὶ
 κατὰ τὰς ἑορτάς, καθ' ἃς πάντες οἱ μαθηταὶ
 τοῦ διευθυντοῦ προπορευομένου ἐκκλησιαζό-
 μεθα ἐν τῷ αὐτῷ ναῷ. Ἀλλὰ πᾶσαν διέκοψα
 μελέτην ἐπὶ τοῦ ἱστορικοῦ τούτου ὑποκειμένου
 ἐπιχειρήσας τὴν ἀναίρεσιν τῶν ἐν τῷ πονη-
 ματι τοῦ ἱατροῦ Ἀποστολίδου ἐπιστημονικῶν
 ἀποπλανήσεων τῶν Soury καὶ Lombroso,
 καθ' ὧν ἐξανίστατο ἐν Γαλλίᾳ ὁ Ἰούλιος Σι-
 μῶν. Καὶ τὴν μὲν ἀναίρεσιν τοῦ πονηματος
 τῶν «Ψυχώσεων» θέλω προσεχῶς σᾶς διαβι-
 βᾶσει, ἥδη δὲ σᾶς ἀποστέλλω πρὸς δημοσίευ-
 σιν μελέτην περὶ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου,
 ἣν ἐξεπόνησα πρὸ τριακονταετίας καὶ ἐδημο-
 σίευσα διὰ περιοδικῶν κυκλοφοροῦντος ἐν
 μόνῃ τῇ Κεφαλληνίᾳ, τῇ γενεθλίῳ καὶ ἀγα-
 πητῇ μοι νήσῳ. Ἀπαντήσας τὴν μελέτην ταύ-
 την κατὰ τὰς γενομένας ἱστορικὰς ἐρεῦνας
 ἐπιθυμῶ νὰ φέρω ἀπὸ τοῦδε εἰς γνῶσιν τῶν
 ἀναγνωστῶν τῆς «Ἀναπλάσεως» ἐπὶ τῇ ἐλπίδι
 ὅτι διὰ εὐχαριστηθῶσι πληροφοροῦμενοι περὶ
 τῶν θρησκευτικῶν σιμύσεων καὶ πεποιθήσεων
 τῆς νεότητός μου ὅτε, ἐν μέσῳ παντοίων φρον-
 τίδων καὶ ἐργασιῶν, ἐμελέτων τὰ μὴ συνταυ-
 τιζόμενα, ἀλλὰ παραλλήλως βαδίζοντα καὶ συν-
 εχόμενα κοινωνικὰ καὶ θρησκευτικὰ ζητήματα.
 Ἀξέσθη, κύριε Παρόδρε, τὴν ἔκφρασιν τῶν
 πρὸς ὑμᾶς αἰσθημάτων τιμῆς καὶ ἀκραιφνοῦς
 ἀγάπης. Ἐν Τεργέστη τὴν 25 Ἰανουαρίου 1889.
 I. ΣΚΑΛΤΣΟΤΗΝΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ Ο ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Ἐν τῶν ἀποτελεσμάτων τῆς θρησκευτικῆς
 ἀδιαφορίας ὅφ' ἧς κατελήφθη ἡ σημερινὴ κοι-
 νωνία, εἶνε καὶ ἡ παραμέλησις τῆς σπουδῆς
 τῶν θείων πατέρων οὐχ ἥττον ἢ τῆς ἐνδόξου
 ἱστορίας τῶν πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰώ-
 νων. Οἱ νέοι μας κατὰ τὴν πρώτην αὐτῶν ἐκ-
 παιδευσιν ἀποκαθιστάσαν τὴν βᾶσιν καὶ κρη-
 πίδα τοῦ ὕλου νοητικοῦ καὶ ἠθικοῦ βίου τῶν
 διδάσκονται ἐπὶ πολλὰ ἔτη τὰ Ἑλληνικὰ γράμ-
 ματα, πλὴν ἡ διδασκαλία αὕτη περιορίζεται εἰς
 τὴν μυθολογικὴν καὶ κλασικὴν ἐποχὴν, ὡς ἐάν
 ὁ Ἑλληνισμὸς καὶ τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα ἐξέ-
 λιπον ἐν μέσῳ τοῦ Χριστιανισμοῦ, ὡς ἐάν ὁ
 Χριστιανικὸς Ἑλληνισμὸς μὴ προήγαγεν ἄφθονά
 προϊόντα μεγαλοφυίας, ἠθικῆς ἀναπλάσεως, καὶ
 κοινωνικῆς τελειότητος. Ἡ παλαιὰ τῆς Ἑλλά-
 δος ἱστορία μετὰ τῆς μυθολογικῆς αὐτῆς ἐπο-
 χῆς, ἡ ποιήσις τοῦ Ὀμήρου καὶ Σοφοκλέους, ἡ
 Ῥητορικὴ τοῦ Ἰσοκράτους καὶ Δημοσθένους,
 καὶ τοῦ Ξενοφῶντος καὶ Θεουκιδίδου αἱ ἱστορι-
 καὶ μελέται, ἀπαρτίζουσι τὸ σύνολον οὕτως εἰ-
 πεῖν τῆς ἐκμαθήσεως καὶ ἐκπαιδεύσεως τῶν
 Ἑλληνικῶν γραμμάτων. Ἀλλ' ὁ Ἑλληνισμὸς
 τῶν ἐπερχομένων αἰώνων, ἡ σπουδὴ τῆς Χρι-
 στιανικῆς Ἑλληνικῆς ἱστορίας, ἐξ ἧς προήχθη
 ὁ πολιτισμὸς τοῦ νεωτέρου Κόσμου, ἡ Χρι-
 στιανικὴ ποιήσις, ἡ κείσης εὐγλωττίας ἀνωτέρα
 Ῥητορικὴ τοῦ Βασιλείου καὶ Γρηγορίου καὶ
 Χρυσοστόμου, ταῦτα πάντα ὅλως ἐγκαταλεί-
 πονται, παραγνωρίζονται καὶ ὡς εὐτελεῖ καὶ
 πάρεργα ἀποκλείονται τῆς διδασκαλίας τῶν τέ-
 κνων μας. Καὶ οἱ ἡμέτεροι νέοι διανύοντες
 τὴν στοιχειώδη αὐτῶν ἐκπαιδευσιν, δι' ἧς ὁ
 νοῦς καὶ ἡ καρδία τῶν διαπλάττονται, γινώ-
 σκουσι μὲν τὴν θεωρίαν τῆς Ἑλληνικῆς μυθολο-
 γίας καὶ τὴν παλαιὰν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν,
 καὶ πλείστως μὲν περικοπᾶς ἀνέγνωσαν ἐν τῶν
 δραμάτων τοῦ Ἀριστοφάνους, καὶ Αἰσχύλου,
 καὶ ἐκ τῶν ᾠδῶν τοῦ Πινδαρου, ἀγνοοῦσι δὲ
 παντάπασιν τὴν Ἑλληνικὴν ἱστορίαν τῶν πρώ-
 των αἰώνων τοῦ Χριστιανισμοῦ, οὐδὲν δὲ τῶν
 ἀριστουργημάτων τῆς Χριστιανικῆς Φιλολογίας
 κατέστη αὐτοῖς μέλημα καὶ ἀντικείμενον ἐξ-
 διασμένης μελέτης. Ἡ ὡς ἐν τῆς παραμέλησεως
 τῶν πρώτων σπουδῆς προσγιννομένη βλάβη εἶνε
 φθοροποιὰ ὄντως καὶ ἀλεθριωτάτη, καὶ ἐν ὀλί-
 γοις δυνάμεθα ταύτην νὰ καταδείξωμεν.

Ἀιολοῦντες δὲ περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς Χρι-
 στιανικῆς ταύτης ἐκπαιδεύσεως πῶρρω ἀπέχο-
 μεν τοῦ νὰ καταγγείλωμεν ὡς ἱσσοποιὸν καὶ
 ἀνωφελεῖ τὴν τοῦ κλασικοῦ Ἑλληνισμοῦ, φρο-
 νοῦντες μάλιστα ὅτι ἡ μία εἶνε ἀδιάσπαστος
 τῆς ἑτέρας, καὶ ὅτι ἀμφότεραι πρέπει νὰ συν-
 αποτελεῶσιν ἐνότητα ἐκπαιδεύσεως, δι' ἧς νὰ
 καταρτίζεται καὶ στοιχειοῦται ὅ,τι νοῦς καὶ ἡ
 καρδία τῶν τέκνων μας.
 Ἡ παλαιὰ Ἑλληνικὴ ἱστορία, καθὼ βίβλος
 τῶν πράξεων τῶν ἡμετέρων προγόνων, πλεί-
 στως καὶ μεγάλως παρέχει ἀφελείας. Αἱ αὐτῆς
 νὰ κατανοήσωμεν δυνάμεθα τὰ ἀριστουργη-
 ματα τῆς τέχνης καὶ ἐπιστήμης τῆς παλαιᾶς
 Ἑλλάδος, δι' αὐτῆς πληροφοροῦμεθα τὰς ἀρε-
 τὰς καὶ τὰ ἐλαττώματα τῶν ἡμετέρων προγόνων
 καὶ τὰ ἔργα αὐτῶν θαυμάζομεν. Ἡ Ἑλληνικὴ
 ἱστορία τέλος παρέχει πρὸς ἡμᾶς τὴν πείραν
 πλείστων αἰώνων περὶ τε τὰ κοινωνικὰ καὶ πο-
 λιτικὰ ἀντικείμενα. Τὸ ὕψος τῆς ἀνθρωπίνης
 φαντασίας, τὴν καλλιπέειαν, τὴν ἐξαισίον ὄν-
 τως περιγραφῆν τῶν ἀνθρωπίνων συμβαμά-
 των, τὴν ἰσχὺν τοῦ ὑπὸ τῆς ἐπιστήμης διευ-
 θυνόμενου λόγου, ταῦτα πάντα βεβαίως ἀνευ-
 ρίσκομεν εἰς τὴν σπουδὴν τῶν Ἑλληνικῶν
 γραμμάτων τῆς κλασικῆς ἀρχαιότητος.
 Ἀλλ' ὁ καλιτισμὸς, ἐν ᾧ σήμερον ζῶμεν, οἱ
 κοινωνικοὶ θεσμοὶ οἱ διέποντες τὴν ἐνεστῶσαν
 κοινωνίαν, ἡ ρυθμισίς τῆς οἰκογενείας, ἡ ἰσό-
 της τῆς ἀνθρωπότητος, καὶ πᾶν ὅ,τι ἀπαρτί-
 ζει τὸν ἐξευγενισμὸν τοῦ νέου Κόσμου εἶνε
 πάντα ἔργα καὶ ἀποτελέσματα τοῦ Χριστιανι-
 σμοῦ. Ἡ παλαιὰ ἱστορία τῶν ἀνθρωπίνων πρά-
 ξεων ἀποτελεῖ σειρὰν γεγονότων, ὧν τὰ ἀποτε-
 λέσματα ὅλως σχεδὸν ἐξέλιπον, διαχωριζόμε-
 νων καὶ διακρινομένων ἐκ τῶν μετὰ τὴν ἐμ-
 φάνισιν τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐπισυμβάντων. Ὁ
 Χριστιανισμὸς ἐπήνεργε κοσμοσωτήριον ἐπανέ-
 στασιν εἰς τε τὰ ἠθῆ καὶ τοὺς θεσμοὺς καὶ
 τοὺς νόμους, εἰς τε τὴν οἰκογένειαν καὶ τὴν
 πολιτείαν καὶ τὴν ὅλην ἀνθρωπότητα. Ἡ σπου-
 δὴ τῆς κοινωνικῆς ταύτης ἀναπλάσεως καὶ τῶν
 πρώτων τοῦ Χριστιανισμοῦ αἰώνων, ἔχουσά τι
 ἐν ἑαυτῇ ὑπερφύες καὶ ἔκτακτον, τὸ ὅποῖον οὐ-
 δεμία ἄλλη τῆς ἱστορίας ἐποχὴ παρίστησιν, εἶνε
 ἅμα σπουδὴ τοῦ σημερινοῦ βίου, δι' ἧς καὶ τὰ
 καθ' ἡμᾶς νὰ διεξηγήσωμεν δυνάμεθα καὶ τὴν
 πραγματικὴν τοῦ βίου ἀγωγὴν νὰ ρυθμίσωμεν.

Ἄν δύναιται τράντι νὰ ὑπάρξῃ γεγονός το-
 σούτῳ μᾶλλον σπουδαῖον ἢ ἀξιοθαύμαστον ὅφ'
 ἡ κατὰ τοὺς πρώτους αἰῶνας πάλῃ τοῦ Χρι-
 στιανισμοῦ κατὰ τοῦ πολυθεϊσμοῦ, τῆς διαφθο-
 ρᾶς τῶν ἠθῶν καὶ τῆς ἥλης παλαιᾶς κοινο-
 νίας. Ὁ Ἰουδαϊσμός διδάσκει τὸν διαχωρισμὸν
 τῆς ἀνθρωπότητος θεωρῶν τὸ Ἰουδαϊκὸν ἔθνος
 ὡς τὸ μόνον παρὰ τοῦ Θεοῦ κεκλημένον. Ὁ
 ἀρχαῖος Ἑλληνισμὸς διαχωρίζει τὴν ἀνθρωπό-
 τητα εἰς ἐλευθέρους καὶ δούλους. Ὁ Ῥωμα-
 σμὸς παρίστησι τοιαύτην ἐξαχρείωσιν καὶ ἐκ-
 πτωσιν τοῦ ἀνθρωπίνου μεγαλείου, ὅταν ἡ ἀν-
 θρωπίνη φαντασία δὲν ἐδύνατο νὰ ἐννοήσῃ ἐν
 μὴ ἦτον ἱστορικὸν γεγονός. Ὁ Χριστιανισμὸς
 ἐν τούτῳ ἐμφανίζεται ἔχων ὡς στρατὸν δώ-
 δεκα ἀλλεῖς, οὓς διεδέχθησαν οἱ Ἕλληνες θεῖοι
 πατέρες τῶν πρώτων αἰώνων εἰσέρχεται εἰς
 πάλῃ, πολεμεῖ τὴν ἀνισότητα, μέγεται κατὰ
 τῆς δουλείας, καταδιώκει βῆμα πρὸς βῆμα τὴν
 διαφθοράν, καὶ ἐξέρχεται νικητής. Ὁ Χριστι-
 ανισμὸς ἀντικαθίστησιν εἰς τὰ πάθη καὶ τὸν
 ἐγωισμὸν τὸ κράτος τῆς ἀγάπης καὶ ἰσότητος,
 τῆς ἀγνότητος τῶν ἠθῶν, ἐξευγενίζει τὰ αἰ-
 σθήματα, ἐνισχύει τὰς ἀρετὰς, καταπατεῖ τὰ
 ἐλαττώματα. Θεάμα ἀξιοθαύμητον παρίσταται
 αἱ Ἀθῆναι, ἡ Ἀλεξάνδρεια, ἡ Ῥώμη. Αἱ ἀλλη-
 λομαχίαι τοῦ Σύλλα καὶ Μαρτίου ἐχαλάρωσαν
 τοὺς πολιτικοὺς δεσμούς, αἱ διδασκαλίαι τοῦ
 Ἐπικούρου εἰσῆγαγον τὴν ἠδυνπάθειαν καὶ τὴν
 πολυτέλειαν, καὶ διὰ τῆς καταστροφῆς τῆς Ἰε-
 ρότητος τοῦ γάμου κατεστράφη ἡ οἰκογένεια.
 Τοιαύτης βορβορώδους Κοινωνίας ἐπεχείρησεν
 ὁ Χριστιανισμὸς τὴν ἀνάπλασιν. Ἀλλὰ τίνι
 τρόπῳ ἐνήργησαν οἱ πρωταγωνισταὶ τοσούτου
 μεγαλοπρεποῦς θεάματος; τίνα τὰ μέσα ἔτινα
 ἐφήρμοσαν; τίς ἡ φύσις τῆς ἐξαισίου ταύτης
 πάλῃ; Ἰδοὺ ὅποῖον τὸ ὑψηλὸν ἀντικείμενον
 τῆς μελέτης τῶν πρώτων αἰώνων τοῦ Χρι-
 στιανισμοῦ. Ἰδοὺ ὅ,τι δύναιται νὰ προσφέρει τρο-
 φὴν γόνιμον εἰς τὸν παρατηρητικὸν νοῦν, κατὰ
 τὴν ἐποχὴν δὲ μάλιστα ταύτην παρήχθησαν καὶ
 τὰ ἀριστουργήματα ἐκεῖνα τῆς Χριστιανικῆς
 εὐγλωττίας, ἔτινα ὑπερβαίνουσι τῷ ὕψει πανθ'
 βσα ἀνθρωπίνῃ διένοιᾳ δύναιται νὰ παραγάγῃ
 ὑπὸ τε τὴν θρησκευτικὴν ἐπίφιν οὐχ ἥττον ἢ
 ὑπὸ τὴν φιλολογικὴν θεωρούμενα.
 Ὁ Χριστιανισμὸς ἐνεργεῖ κατὰ τοὺς πρώτους
 αἰῶνας τῆς ἐμφανίσεώς του ὡς δόγμα συνάμα

καὶ φιλοσοφία πλὴν, ἐνθ' ἡ παλαιὰ φιλοσοφία ἦτο προνόμιον ὀλιγίστων σοφῶν, αὕτη προσφέρεται πρὸς ἀπάσας τὰς τάξεις τοῦ λαοῦ, τὰς διαφωτίζει, καὶ, ἐνθ' ἂν' ἐνὸς καταστρέφει, ἐπὶ τέλους ἂν' ἑτέρου ἀνεγείρει τὸ μέγα τῆς ἀνακλάσεως οἰκοδόμημα. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἐνεργεῖ μᾶλλον πρακτικῶς διὰ τῆς ἐξασκήσεως τῆς ἀρετῆς, διὰ τῆς ἐναργότητος, διὰ τοῦ μαρτυρίου. Κατὰ δὲ τὸν Δ'. αἰῶνα Ἕλληνας ῥήτορας ἀνυποδύσαν ἀπὸ τὸν Θρόνον, τὸν ἐπέκεινόνουσιν ἐφ' ὅλου τοῦ Κόσμου, καὶ ἀποδίδουσιν εἰς αὐτὸν ὀριστικῶς τὸ μέγα κράτος. Ὅποια θαυμασιὰ κίνησις πνευμάτων, λέγει μέγας τῆς Γαλλίας ἱστορικός. Ὅποιοι ἄνδρες καὶ ῥήτορες κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον! Ὅποιοι νόες καὶ ἐπὶ τῶν πνευμάτων ὅποια ἐπιφάνεια! Ἐν τῷ μέσῳ τῆς διαφθορᾶς, τῆς παρακμῆς τῶν γραμμάτων, τοῦ καταποντισμοῦ τῶν ἠθῶν, ἵσταται ἡ Χριστιανικὴ ἔρα καὶ Ἑλληνικὴ ἐγλωττία. Ἐκεῖ ἐμφανίζεται τὸ Ἑλληνικὸν πνεῦμα κατατεθλιμμένον ὑπὸ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ ζυγοῦ, ἀναξωπυροῦται, ἐπεκτείνεται πανταχοῦ τῆς Αὐτοκρατορίας, καὶ ἀποκαθίστησιν ἐνδοξον τὸν Δ'. αἰῶνα διὰ τὴν θρησκείαν καὶ τὰ γράμματα»

Ἀδύνατον νὰ συλλάβῃ τις μικρὰν ἰδέαν τῶν κατὰ τὸν Δ'. αἰῶνα θεσπισίων Ἑλληνικῶν ἔργων ἐὰν μὴ ἐγκύψῃ εἰς τὴν μελέτην αὐτῶν. Ἐπιχειροῦντες ὅθεν ἀπανθισμὸν τινα ἐξ αὐτῶν τούτων, προτιθέμεθα μόνον νὰ παρασχῶμεν τοῖς νέοις νύξιν ἱκανὴν πρὸς ὑπόδηλασιν τῆς διανοητικῆς καὶ ἠθικῆς ὠφελείας, ἣν ἐγγράται ἡ σπουδὴ καὶ ἡ μελέτη τοῦ Χριστιανικοῦ Ἑλληνισμοῦ. Πρὸς τὸν σκοπὸν λοιπὸν τοῦτον ἀποβλέποντες ἀρχόμεθα ἐκ τῶν τοῦ Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόμου.

Γεννηθεὶς ὁ Χρυσόστομος περὶ τὰ μέσα τοῦ τεταίριου αἰῶνος, ἐξεπαιδεύθη τὰ Ἑλληνικὰ γράμματα καὶ τὴν Ἑλληνικὴν Φιλοσοφίαν ἐν Ἀθήναις, διδάσκοντος κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ σοφιστοῦ Λιβανίου. Ὁ λόγος τοῦ Χρυσοστόμου ἀντήχησε τὸ πρῶτον ἐνώπιον τοῦ δικανικοῦ βήματος τῆς Ἀντιοχείας, πατρίδος του, διςτηρήθη δὲ ἐπιστολῇ τοῦ Λιβανίου συγχαίροντος τὸν μαθητὴν διὰ τὴν ἐπίδοσιν αὐτοῦ καὶ πρόδοτον εἰς τὴν δικανικὴν Ῥητορικὴν. Ἐπὶ τοσοῦτον δὲ ἐγκρατῆς ἐγένετο τῆς θύραθεν σοφίας, ὥστε ἀφοῦ παρὰ τοῦ Ἐπισκόπου Ἀντιοχείας ἔλαβε τὸ χριστιανικὸν βάπτισμα, ὁ

Λιβάνιος ἀπήγγειλε τοὺς ἐφεξῆς λόγους: «Οἱ μοι! Ἐγὼ ἠθέλον ἐμπιστευθῆ πρὸς τὸν Ἰωάννην τὴν φροντίδα τῆς σχολῆς μου, ἐὰν οἱ Χριστιανοὶ δὲν μᾶς ἤσπαζον αὐτόν.»

Ἡ σπουδὴ τῶν Ἱερῶν γραμμάτων ἀκολούθως ἐπησχόλησε τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν τοῦ Χρυσοστόμου ἐπὶ τοσοῦτον, ὥστε ἐγκαταλείψας τὸ δικανικὸν στάδιον ἀπεφάσισε νὰ ἐγκαταλείψῃ καὶ τὴν πόλιν Ἀντιοχείας καὶ εἰς ἐρημον τόπον νὰ μεταβῇ ὅπως ζήσῃ βίον ἀσκητικὸν καὶ δοθῇ εἰς τὰς Χριστιανικὰς μελέτας. Μαθοῦσα ἡ μήτηρ αὐτοῦ τὴν τοιαύτην ἀπόφασιν, καὶ σφόδρα λυπηθεῖσα, ἀπεπειράθη νὰ ἀποτρέψῃ αὐτῆς τὸν Ἰωάννην. Ὁ Χρυσόστομος διετήρησε τὸν μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς μητρὸς διάλογον, ὃς ἀφήσωμεν ὅθεν τὸν χρυσοῦν κάλαμον αὐτοῦ τούτου νὰ ἰχνογραφῆσῃ τὰ μητρικὰ αἰσθητάτα.

«Μαθοῦσα ἡ μήτηρ ὅτι ταῦτα διανοοῦμένη, λαβοῦσα μὲ τῆς δεξιᾶς μὲ ἔφερε πλησίον τῆς κλίνης ἐφ' ἧς μὲ ἐγέννησε, καὶ θρηνηδοῦσα προσέειπε λόγους καὶ αὐτῶν τῶν δικαίων λυπηροτέρους. Ἐγὼ τέκνον, εἶπεν, ἐπὶ μικρὸν ἀπήλυσαι τὴν ἀρετὴν τοῦ πατρὸς σου, ὅτι οὕτως ἔδοξε τῷ Θεῷ. Τὰς ὠδύνας τῆς γεννήσεώς σου διεδέχθη ὁ θάνατος ἐκείνου, καὶ εἰς σὲ μὲν ἐπέστη ὀρφανία, εἰς ἐμὲ δὲ ἄωρος χηρεία, καὶ τὰ τῆς χηρείας δεινά, τὰ ὅποια μόναι αἱ παθοῦσαι καλῶς γινώσκουσι. Πλὴν ὅμως οὐδὲν τῶν δεινῶν μὲ ἐπέισε δευτέρως νὰ συνάψω γάμους, καὶ ἄλλον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ πατρὸς σου νὰ παραλάβω νυμφίον. Ἄλλ' ἔμεινα εἰς τὴν ζάλην καὶ εἰς τὸν θόρον, καὶ δὲν ἔργον τὴν σιδηρᾶν τῆς χηρείας κάμνουν. Μεγάλην δὲ παρηγορίαν τῶν δεινῶν μου ἀνεῦρον παρατηροῦσα εἰς τὴν ὄψιν σου τὴν πιστὴν τοῦ πατρὸς σου εἰκόνα. Διὰ τοῦτο καὶ νήπιος ἔτι ἔην, καὶ ὅτε εἰσέτι δὲν ἐλάλει, πολλὴν μοι παρεῖχες παρηγορίαν. Ἀποστᾶσα δὲ τὴν χηρείαν καὶ τὴν πατρικὴν σοὶ ἐφύλαξα περιουσίαν, καὶ τοὶ πολλὰ δαπανήσασα πρὸς ἐκπαίδευσίν σου. Ἄντι τούτων δὲ μίαν σὲ ζήτηδ χάριν, μὴ με ἀποκαταστήσῃς χήραν ἐκ δευτέρου, μὴ μοῦ ἀνάψῃς πάλιν τὸ κοιμηθὲν κένθος, ἀλλὰ περιμεινον τὸν προσεγγίζοντα θάνατόν μου. Οἱ μὲν νέοι ἔχουσι τὴν ἐλπίδα τοῦ γήρατος, οἱ δὲ γηράσαντες ἀναμένομεν τὸν θάνατον. Ὅταν δὲ σὺ μὲ παραδώσῃς εἰς τὴν γῆν, καὶ τὰ ὅσα

μου μετὰ τοῦ πατρὸς σου ἀναμείξῃς, τότε ἐπιχειρήσον μακρὰς ἀποδημίας, καὶ πλεῖσε θάλασσαν ὁποιῶν βούλῃσαι, οὐδεὶς γάρ σε θέλει σὲ ἐμποδίσαι.»

Πόνος τοιοῦτος ἀπέτρεψεν ἐπὶ τινι καιρῶν τὸν Ἰωάννην. (Ἀκολουθεῖ)

ΤΟ ΥΨΙΣΤΗΣ ΣΗΜΑΣΙΑΣ ΕΘΝΙΚΟΝ ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΗΜΕΡΑΣ

Ἡ ὑπὸ τοσοῦτων καὶ τοιούτων ἐχθρῶν πολεμουμένη μικρὰ καὶ πτωχὴ ἡμῶν πατρίς ἔχει πρῶτιστα καὶ μάλιστα ἀνάγκην οὐχ ἀπλῶς ἐργαμάτων, ἀλλὰ καὶ θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς ὀρίμων καὶ σθεναρῶν πολιτῶν, ἵνα ἐπιτυχῶς διεξαγέρῃ τὸν μέγαν περὶ ὑπάρξεως καὶ ἀποκαταστάσεως ἀγῶνα.

Μακρὰν ἡμῶν αἱ ἀφηρημέναι καὶ σχολαστικαὶ θεωρίαι. Ζῶμεν ἐν ἐποχῇ κατ' ἐξοχὴν ἐμπειρικῇ, διὰ καὶ στηριζόμεθα ἐν τοῖς ἐπομένοις ἐπὶ τῆς πείρας καὶ τῶν αὐτῆς κρατίστων παρατηρητῶν.

Ἡ πείρα λοιπὸν μαρτυρεῖ, ὅτι μὴν ἡ διάδοσις καὶ ἐξάπλωσις τῶν γραμμάτων δὲν ὠφελεῖ, διότι τὰ γράμματα αὐτὰ καθ' ἑαυτὰ δὲν εἶναι τὸ θεμελιῶν ὄργανον τῆς τοῦ ἀνθρώπου ἠθικῆς μορφώσεως, ἣτις εἶναι καὶ μένει ὁ τελικὸς, ὁ ἀκρότατος τῆς ἀληθοῦς παιδεύσεως σκοπός. Ὅστις διὰ τῶν γραμμάτων μόνον οἶδον κεφαλῆς τῆς Μεδοῦσης μοχθεῖ ν' ἀπολιθώσῃ τὰς κακὰς κλίσεις καὶ ἐπιθυμίας, οὗτος μέτην μοχθεῖ, μὴ μαθῶν, ὅτι εἰς αἰῶνα τὸν ἕκτατα κατατεταρτάτω ἡ παλαιὰ ἐκείνη πλάνη, καθ' ἣν ἡ ἀρετὴ εἶναι γνῶσις καὶ ἐπιστήμη, ἡ δὲ κακία ἔγνωια καὶ ἀμαθία, ὑπὸ τοῦ ἐμπειρικωτάτου ἡδὴ Ἀριστοτέλους καὶ τοῦ ψυχολογικωτάτου Ἐδρίπιδου ἐχομισθεῖσα ἡ πείρα δεικνύει, ὅτι μεταξὺ τοῦ γινώσκειν καὶ βούλεσθαι μακρὰ ὑπάρχει ὁδὸς καὶ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον χάσμα μέγα ἐστήρικται. Ἡ πείρα δεικνύει, ὅτι οἱ ἐν τῷ ἀνθρώπῳ, οὕτως εἰπεῖν, τροχὸς τῆς γνώσεως καὶ βουλήσεως δὲν συμβαδίζουσι πάντοτε, τούναντίον συχνότατα ἀντιβαδίζουσιν ἡ πείρα δεικνύει, ὅτι οἱ μαθόντες γράμματα δὲν εἶναι πάντοτε καὶ οἱ καλλίταροι ἄνθρωποι, τούναντίον οἱ ἀγράμματοι οὐχὶ σπανίως εὐρίσκονται ἠθικῶς ἀνώτεροι. Ἐν ταῖς τάξεσι τῶν λογιωτάτων πολλοὶ πολλὰς ὑπάρχουσιν ἰσχυροὶ τῇ κοινωσίᾳ, ἔχθη

ἀρούρης ἐτάσια, ἐκ τῆς τάξεως δὲ τῶν ἀγράμμάτων πολλοὶ πολλὰς ἐξήλθον σωτήρες, πατέρες τῆς πατρίδος, μέχρι τῆς σήμερον ἀνάπατοι ἐν ταῖς ἐγγνώμοσι καρδίαις τῶν λαῶν βασιλεύοντες καὶ, ἡ πείρα δεικνύει, ὅτι ἡ τῶν γραμμάτων μάθησις τότε μόνον ἀποβαίνει θεῖον καὶ εὐεργετικὸν τῇ ἀνθρωπότητι χρῆμα, ὅτε δὲν διασπᾶται ὁ ἱερὸς αὐτῆς σύνδεσμος μετὰ τῆς θρησκευτικῆς μορφώσεως, ἣτις ὁ ἀσάλευτος εἶναι τῆς ἐσωτερικῆς καὶ μονίμου ἠθικῆς μορφώσεως βράχος, καθὰ ὁμοθυμαδὸν ἀποφαίνονται τὰ τῆς σοφῆς καὶ μακροχρόνου πείρας στοιχοῦντα ἔξοχα πνεύματα ὅπως ἀποφαίνεται τὸ εὐφύτατον ἐκεῖνο τῆς Γερμανίας πνεύμα, ὁ Schleiermacher, οὕτως ὁ πολὺς Rammert, ὃν τὸ κύρος μέγιστον ἐν τοῖς παιδαγωγικοῖς ζητήμασι, οὕτως ὁ περιφανὴς φιλόσοφος Trendelenburg, ὁ δὲ κράτιστος παιδαγωγὸς καὶ πολιτικώτατος Duranlouy διορθῆν ἰσχυρὴν τῆς Πρωσσίας καὶ τὸ πολιτικὸν αὐτῆς μεγαλεῖον ἐν τῷ χριστιανικῷ τῶν σχολείων αὐτῆς χαρακτηρεῖ, πρότυπον αὐτῆν προβάλλων τῇ ἰδίᾳ πατρίδι τὸ σοφὸν τοῦτο τῆς Γαλλίας τέκνον ἀναφέρει καὶ τὰς πλήρεις ἐμβριθείας γνῶμας τῶν διαπρεπεστάτων τῆς Μ. Βρετανίας πολιτικῶν ἀνδρῶν, τοῦ R. Peel, ὅστις ἐν ὀνόματι τῶν δικαιωμάτων τῆς συνειδήσεως ἀπήγει, ὅπως ἡ θρησκεία ἀποτελῇ τὴν γενικὴν πύξιν μαθήσεως βίαις, καὶ τοῦ Γλάδστονος, καθ' ὃν πᾶν σύστημα, περὶ τὴν θρησκευτικὴν μόρφωσιν πάρεργόν τι ὑπολαμβάνει, εἶναι ὀλέθριον σύστημα ἐπίσης καὶ κατὰ τὸν Γάλλον φιλόσοφον Cousin ἄνευ θρησκείας τὰ σχολεῖα μᾶλλον καταστροφὴν θὰ ἔφερον παρὰ ὠφέλειαν, εἰς τοῦτο μόνον θὰ ἐχρησίμευον, ὅπως προέβη ἐξ αὐτῶν νέου εἶδους βαρβαρότητος. Τὰ αὐτὰ προσβεῦων καὶ ὁ ἡγεμὼν ἐν τοῖς τοῦ διεθνοῦς δικαίου ἐπιστήμοσιν, ὁ Bluntschli, κηρύσσεται κατὰ τῆς παιδεύσεως τῆς μηδεμίαν θρησκείαν ἀναγνωρίζουσης, τῆς ἐχθρικῶς μάλιστα αὐτῇ διακειμένης ἡ τοιαύτη, λέγει, μάθησις οὐχὶ κέρδος θὰ ἦτο, οὐχὶ πρόδοτος, ἀλλὰ βήμα πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὴν βαρβαρότητα. Πάντα τὰ μεγάλα ἐκεῖνα εὐεργετήματα τὰ τῷ χριστιανισμῷ ὀφειλόμενα θὰ ἐξηφανίζοντο τὸ σχολεῖον δὲν πρέπει μόνον νὰ συντελῇ εἰς τὴν τῶν πνευματικῶν δυνάμεων ἀνάπτυξιν, ἀλλ' ὀφείλει συγχρόνως νὰ θερμαίνῃ

καὶ ἐξευγενέζη καὶ τὴν καρδίαν, πρέπει νὰ ἐξευγενέζη τὸν θρησκευτικὸν βίον, νὰ σπείρῃ τὸν σπόρον τῆς πίστεως εἰς τὰς καρδίας τῶν νέων καὶ νὰ ἐμισχῆ αὐτοὺς εἰς πᾶσαν ἀρετὴν. Ἄπασα αὕτη ἡ τῶν ἐκαιόντων παράταξις, εἰς ἣν πλὴν ἄλλων ἀνήκουσι καὶ ὁ Treitschke καὶ ὁ Rössler καὶ ὁ Tocqueville, καθ' ὃν λαὸς ἕθνησιν εἶναι λαὸς καταδικασμένος τῆ ἄδουλείᾳ καὶ μόνον λαὸς πίστιν ἔχων εἰς τὸν Θεὸν εἶναι λαὸς ἕλιος ἐλευθερίας καὶ διατηρεῖ τὴν ἐλευθερίαν, ἅπασα αὕτη, λέγομεν, ἡ τῶν ἐκαιόντων στρατιὰ οὕτω φρουροῦσα καὶ οὕτω λέγουσα ἐνεπνέετο ὑπὸ τῆς σοφίης καὶ μακαρίων ἱστορικῆς κείρας τῆς μεγαλοφρονότατι κηρυττούσης, ὅτι οὐδεὶς λαὸς ἐν οὐδεμιᾷ ἐποχῇ ἐξεπλήρωσε τὸν προορισμὸν αὐτοῦ, ἐξορίσας τὴν θρησκείαν ἐκ τοῦ δημοσίου βίου· περὶ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ὁρθότατα παρατηρεῖ τις τῶν ἡμετέρων σοφῶν ἀνδρῶν, ὅτι ὁ βίος αὐτῶν ὡς ἐν τι ὄλον παρίσταται πλήρης καὶ ἐναρμόνιον, διότι ἦτο διαπεπρασμένος πολιτικῶς καὶ κοινωνικῶς, ἐπιστημονικῶς καὶ καλλιτεχνικῶς, ἀλλὰ, τοῦθ' ὑπερ κυριώτατον, καὶ θρησκευτικῶς καὶ ἠθικῶς ἐν μέσῳ τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων ἐδίδασκεν ὁ δαιμόνιος Πλάτων, «μείζον... ἀρετῆς μηδεὶς ἡμῶς... πείθη τῆς εὐσεβείας εἶναι τῷ θνητῷ γένει» καὶ ὁ πανεπιστήμιον αὐτοῦ μαθητῆς Ἀριστοτέλης ἐπανελάμβανεν, «ἀρχὴ ἀρίστη πάντων μὲν ὁ Θεός, ἀρετῶν δὲ ἡ εὐσεβεία.» Πάντοτε δὲ ἡ τοῦ δημοσίου πνεύματος ἠῆξις πρὸς τὴν θρησκείαν ἀποτελέσμα ἔσχεν ἀλέθριον, τὴν κλονισμὸν τῶν ἠθικῶν τοῦ συνόλου βίου θεμελίωσεν καὶ αὐτοῦ τοῦ ἔθνικοῦ μὴ ἐξαιρουμένου. Ὑπὲρ πᾶσαν δὲ ἄλλην θρησκείαν ἡ ἀπόλυτος, ἡ τελεία θρησκεία, ἡ χριστιανική, ὑπέβηκεν ἡ εὐλογία τῶν λαῶν καὶ ἡ θαυμάσια καὶ ζωογόνα τοῦ πολιτισμοῦ αὐτῶν πηγὴ. «Θεομαστὸν φαινόμενον, ἀνακράζει ὁ Montesquieu, ἡ χριστιανικὴ θρησκεία, ἣτις φαίνεται σκοπεῖν ἔχουσα μόνον τὴν εὐδαιμονίαν τῆς μελλούσης ζωῆς, θεμελιῶν καὶ τὴν εὐδαιμονίαν τῆς παρούσης ζωῆς».

Ἐκ τῶν εἰρημένων κατανοεῖται, ὅτι τὸ ζήτημα τῆς θρησκευτικῆς καὶ ἠθικῆς μορφώσεως τοῦ ἡμετέρου ἔθνους εἶναι ζήτημα ἔθνικὸν ὑψίστης σημασίας καὶ ἐπομένως ἕλιον τῆς προσοχῆς καὶ τῆς μερίμνης παντὸς Ἑλλήνου, ποθοῦντος νὰ ἴδῃ τὴν πατρίδα μεγάλην, ἰσχυρὰν καὶ εὐδαιμόνα.

ΦΛΙΠΠΟΣ ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ

ΤΙ ΔΕΝ ΘΕΛΩ ΚΑΙ ΤΙ ΘΕΛΩ

Δὲν θέλω νὰ θεωρηθῶ τυφλὸν καὶ ἄνοον φῆσιν, δὲν θέλω ἔνεν κτίσαντος νὰ θεωρῶ τὴν κτίαν. Θέλω ὑπὲρ τὴν ἀτελεῖ πλῆθὺν τῶν ποιημάτων, νὰ ἔννοῶ παντέλειον ἐν ὃν τὰ πάντα πλάττον. Θέλω ὑπὲρ τὸν ἥλιον τῶν ὀλικῶν ὁρμάτων, νὰ βλέπω ἄλλον ἥλιον αὐτόφωτον πνευμάτων. Ἄνω αὐτοῦ τοῦ ὀλικῶ ἀέρος καὶ αἰθέρος, τοῦ γαλαξίου ὑπερθεῖν καὶ πρὸ παντὸς ἀστέρος θέλω νοεῶν καὶ ἔπειρον νὰ διαβλέπω Πνεῦμα ὑπὲρ τῶν ἐλλοιδίσεων καὶ τῶν τροπῶν τὸ ἔθνη θέλω εἰς ἀναλλοίωτον Θεὸν νὰ ἀναγίζω καὶ εἰς αὐτὸν τὴν πίστιν μου ἑδραῖον νὰ στηρίξω. Θέλω ὑπὲρ τὴν ἀτελεῖ τῆς γῆς δικαιοσύνην νὰ βλέπω στάθμην ἀπλανῆ τοῦ νόμου καὶ τοῦ κρίνειν. Ὅταν ἡ γλῶσσά μου δεθῇ ἢ ἀδυνατῶ νὰ κράξω, θέλω τινὰ νὰ μ' ἔννοῃ καὶ ἐτι κρῖν στενάξω. Θέλω κατέρα εὐσπλαγγχον, ὅπουτάν ἔκων πταίω, τῆς λύπης μου παρήγορον, ὅπουτάν λάθωρα κλαίω. Ὑπὲρ τὰ ἀνθρωπάκια τῆς ἰδιοτελείας τὰ ὑπὸ πέπλον ἀρετῆς μεστὰ ὑποκρισίας θέλω νὰ βλέπω ἄνθρωπον ἰδανικοῦ τελείου, παρὰδειμν' ἀνυπερβλήτον καὶ γνώσεως καὶ βίου. Θέλω νὰ βλέπω τὸν Θεόν, συγκαταβάττα τῶσιν, ὥστε νὰ χρῆσθ' εἰς ἐμὲ τῆς χάριτος τοῦ θεοῦ. Θέλω ἐνώπιον αὐτοῦ τὰ γόνατα νὰ κλῖνω, τὸν ἄρτον καὶ τὸν οἶνον τοῦ νὰ τρώγω καὶ νὰ πίνω, νὰ γίνωμαι συμμέτοχος τῆς ἀγάπης τοῦ, ὅπουτάν ἐκ τῶν δόσεων τοῦ καὶ ἀρεξ' ἐκ τῆς σαρκίος τοῦ. Θέλω νὰ ψάλλω πρὸ παντὸς τὴν θεῖαν γέννησίν τοῦ, τὰ ἔργα τοῦ, τὰ πάθη τοῦ καὶ τὴν ἀνάστασίν τοῦ. Θέλω νὰ βῆσω δι' αὐτὸν καὶ θέλω ν' ἀποθάνω καὶ θέλω νὰ στεφανωθῶ τῷ θεῷ τοῦ στεφάνου. Δὲν θέλω δύνειν ἔργων καὶ λόγων ἀνημέρων πρὸς μόνον ν' ἀποβλέπωμεν τὸ σαρκικὸν συμφέρον. Θέλω ἡ στενοκάρδιος νὰ πλατυνθῇ ψυχὴ μου καὶ ἐν αὐτῇ νὰ ἐγκλιθεῖ ἡ σύμπασα φύλη μου. Θέλω ὑπὸ τὸ δάκρυον μειδίωμα νὰ βλέπω, ἐκ τοῦ θανάτου τῆς ζωῆς τὰ δράγματα νὰ ἰδέω, μετὰ τὴν σῆψιν στάχτος βλαστὸς νὰ ἀνασῆλλῃ, μετὰ τὴν νύκτα ἄδνος ἡμέρα νὰ προσβάλλῃ. Θέλω τὸν τρισπόστατον Θεὸν τῶν δοθῶδῶν δὲν θέλω τὸν καπιζόντα δαυλὸν τῶν ὀλοδῶδῶν.

Κ. ΔΙΑΛΕΙΣΜΑΣ.

Αἱ Ψυχῆσεις

Γ'. ΠΕΡΙ ΓΕΝΕΣΕΩΣ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Εἶδομεν ἐν τῷ προηγουμένῳ ἔρῳ ὅτι κατὰ τὸν κ. Ἀποστολίδην ἡ παραδοχὴ μῆδ' ἀρχῆς, ἣτις ἔδρασε κατὰ τρόπον ἐπενεργόντα τὴν παρουσίαν τοῦ (τοῦ ἀνθρώπου) ἐν τῷ

κόσμῳ τούτῳ ὡς ἐκὸ μὴ χ α υ ἡ σ, σήμερον οὐδὲ κἂν τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιστήμης ἐφελκύνει.»

Καὶ ὅτι μὲν ἡ τοιαύτη θεωρία ἐφελκύνει σήμερον καὶ πολὺ τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιστήμης καὶ ἔχει ὑπὲρ ἑαυτῆς καὶ πολλοὺς καὶ κρατίστους ἐπιστήμονας, καταδείχθη ὅχι διὰ λέξεων, λέξεων, λέξεων, ἀλλὰ διὰ πραγμάτων. Ὅτι δὲ ἡ τοιαύτη θεωρία εἶνε καὶ ἡ μόνη παραδεκτὴ καὶ ἀληθὴς, τοῦτο θέλομεν καταδείξῃ ἐνταῦθα δι' ὀλίγων.

Τρεῖς θεωρίαι ὑποτίθενται σχετικῶς πρὸς τὴν πρώτην ἐμφάνισιν τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς. Ἡ θεωρία καθ' ἣν οὗτος ἐποικίθη ὑπὸ ὑπερτέρας πνευματικῆς ἀρχῆς, ἡ θεωρία, καθ' ἣν παρήχθη δι' ἐξελίξεως ἀπὸ πιθηκοειδοῦς τινος τύπου, καὶ ἡ θεωρία, καθ' ἣν ἀνεφύη αὐτόματος ἀπὸ τῆς γῆς.

Καὶ πρῶτον περὶ τῆς θεωρίας τῆς ἐξελλίξεως.

Ζῆ ὁ πιθηκοειδὴς τύπος, ἀρ' οὐ δὲ ἐξελλίξεως προέκυψεν ὁ ἄνθρωπος; ὅχι. Καὶ οἱ ὀλιστάει καὶ οἱ Δαρβινιστὰι δὲν ἀντιλέγουσιν. Ἐξελλίκε λοιπὸν; Ναι! ἀναφωνοῦσιν. Ἀλλὰ τίνα θὰ ὑπάρχη εἰς τὰ ἔργα τῆς γῆς, τὰ ὅπου τοσαύτως ἀνεσκάφησαν καὶ ἀνασκάπτονται. Μήπως τὸν ἀνεκαλύφατε; Ὄχι. Ὁ Barraille, ὅστις τὰς παλαιοντολογικὰς αὐτοῦ μελέτας ἐπεξέτεινεν ἐπὶ 350 εἰδῶν, ἔγραψεν «οὐδὲν παρετήρησα ἔχνος, ἐνδεικνύον ὅτι διὰ τοῦ περὶ ὑπάρξεως ἀγῶνος καὶ τῆς φυσικῆς διαλογῆς ἐπῆλθεν ἐλαχίστη τῶν εἰδῶν μεταμειψις, πλείστοι δὲ παλαιοντολόγοι ἐξετάσαντες ἄλλα εἶδη καὶ ἄλλας γεωλογικὰς ἐποχὰς οὐδὲν ἔχνος τοιαύτης μεταμορφώσεως ἀνεκάλυψαν.» Οἱ Δαρβινιστὰι εἶχον ἐκβάλλῃ κρανίην θριάμβου καὶ χαρὰς, ὅτι ὁ Engis ἀνεκάλυψεν εἰς σπηλαίων τι τῆς Ἑλβετίας κρανίον, ὑπερ ὑπέθεσαν ἀνῆμον εἰς τὸ μεσάζον ἀνθρωποειδὴς ζῶον, ἐξ οὗ παρήχθη ὁ ἄνθρωπος. Πλὴν μετὰ μικρὸν χρόνον μυρία παρουσιάσθησαν κρανία τῶν σημερινῶν κατοίκων τῆς Αὐστραλίας μηδὲ ὄλως διαφέροντα τοῦ ἀπολιθωθέντος, ὁ δὲ ἀνατόμος Luccas ἀπέδειξεν ὅτι τὸ κρανίον τοῦτο ἔχει τὴν αὐτὴν προτομὴν τοῦ ὀνομαστοῦ ἑλλημικοῦ κρανίου τοῦ Blumensach.—Ὅτε ἀνεκαλύφθη ὁ σκελετὸς τοῦ Neandorthal, ἐπιδέσμεγαλα συνδέσασαν τὰ στήθη τῶν δαρβινιστῶν, ἀλλ' ὁ πυρετὸς κατηνέσθη, ὅτι ὁ κα-

θηγητῆς Schaalhansson ἀπέδειξεν ὅτι ὁ σκελετὸς οὗτος «οὐδὲ ὄλως τῶν συνήθων ἀπίσταται καὶ οὐδαμῶς ἀποτελεῖ τὸ μεταξὺ πιθήκου καὶ ἀνθρώπου μεταίχμιον.» Ὅμοιως ἐξεφράσθη καὶ ὁ Βίρχοφ. Ὁ δὲ Natzel μετὰ μακρὰν καὶ λεπτομερῆ περιγραφήν καὶ ἀνάλυσιν τῶν ἀνεκαλυφθέντων κρανίων καὶ τῶν γενομένων ἐρευνῶν συνεπέγραψεν ὡς ἐξῆς: «ἡ ἐπιπέδω ἐκ τῶν προϊστορικῶν σκελετῶν ἐπιβεβαιώσεως καὶ ἐξακριβώσεως τῆς ἐκ τῶν ἀλάλων ἀνθρωπογονίας ὀλοσχερῶς ἐματαιώθη.»

Ὅταν λοιπὸν ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως παριστῇ τὸν ἄνθρωπον γεννηθέντα ἐκ πιθηκοειδοῦς τινος τύπου ἐκλιπόντος, ὅταν οὐδεμίαν ἐρευνα κατάρθωσεν νὰ ἀνεκαλύψῃ που σκελετῶν τινα ἀποδεικνύοντα τὴν ἐν τῇ ζωῇ ποτε ἐμφάνισιν τοῦ τύπου τούτου, τοῦτο σημαίνει ὅτι ὁ τοιοῦτος τύπος οὐδέποτε ὑπέβη καὶ ὅτι ἡ ὑποθέσεια αὐτῶν θεωρία τῆς ἐξελλίξεως εἶνε ἀδύνατος ὑπὸ τῶν πραγμάτων διαψευδομένη, καὶ ἐπομένως μόνη ἀληθὴς εἶνε ἡ ἑτέρα θεωρία, καθ' ἣν ἡ ἐπὶ τῆς γῆς παρουσία τοῦ ἀνθρώπου ὁφείλεται εἰς ὑπερτέραν πνευματικὴν ἀρχὴν καὶ δύναν, τὸν Θεόν, ἀφοῦ δὲν δύναται νὰ ὑποστηρικθῇ πῶσδε ἡ τρίτη περὶ γενέσεως καὶ αὐτοῦ τοῦ ἀνθρώπου αὐτομάτως ἀπὸ τῆς γῆς θεωρία, ἣτις ἀπεδείχθη ἀναμειψιγῆτος κενὴ διὰ τῶν πασιγνωστῶν πολυκρίτων πειραμάτων τοῦ Pasteur.

Ἄλλ' ἡ θεωρία τῆς ἐξελλίξεως ἀποδεικνύεται καὶ ἄλλως βλῶς κενὴ καὶ ἔτοπος καὶ ἀδύνατος. Τὸ εὐρὸν γένος τῶν ζῶων διαμερίζεται εἰς εἶδη πολλὰ καὶ διάφορα. Ἐκαστὸν δὲ πάλιν εἶδος περιέχει διαφόρους παραλλαγὰς καὶ ποικιλίας. Αἱ διαφοραὶ δ' αὐτῶν ἀφορῶσι τὴν μορφήν τοῦ εἶδους καὶ ἐπουσιώδεις τινὰς αὐτοῦ ἰδιότητας, ἐν ὅμοις ἐκ τῶν γνωρισμάτων τοῦ εἶδους μένει ἀδιάφορον καὶ διηγετικές, ἀποτελοῦν διὰ τοῦτο καὶ τὸ κυριώτερον αὐτοῦ γνώρισμα, ἡ ἐν τῇ ἐνώσει τῶν δύο φύλων τοῦ αὐτοῦ εἶδους γονιμότης. Ὑπάρχουσι πολλὰ ποικιλία περιστέρων, ὑπάρχουσι πολλὰ ποικιλία κυνῶν. Ἀλλ' αἱ ποικιλία αὐταὶ εἶνε μορφολογικαὶ καὶ ἐπουσιώδεις. Τὸ εἶδος τῶν περιστέρων μένει πάντοτε ἐν ὅσῳ τῶς τὸ εἶδος τῶν κυνῶν. Τοῦτο δ' ἀποδεικνύει ἡ ἐν τῇ ἐνώσει τῶν δύο φύλων ἐκατέρου εἶδους ὑπάρχουσα γονιμότης. Συζητήσατε δύο

κόνους μορφολογικῶς παραλλάσσοντας τοσοῦτον, ὥστε νὰ φαίνονται μὴδὲν σχεδὸν κοινὸν πρὸς ἀλλήλους ἔχοντες. Θέλουσι οὖν δεῖξαι ὅτι εἶνε ἀπλῶς ποικιλία ἐνὸς καὶ τοῦ αὐτοῦ εἶδους. Καὶ θὰ τὸ δεῖξωσι διὰ τῆς γονιμότητος τῆς συζεύξεώς των.

Ὅ,τι δὲ πάλιν διακρίνει τὰ εἶδη τῶν ζώων εἶνε καὶ ἡ μορφολογικὴ διαφορὰ, ἀλλὰ μάλιστα τὸ ἔργον ἐν τῇ ἐνώσει τῶν δύο φύλων διαφόρου εἶδους. Συζεύξατε κύνια μετὰ λαγῶν. Ἡ σύζευξις ἔσεται στείρα καὶ ἔργονος. Διὰ τὴν ἡ διαφορὰ τῶν εἰδῶν φέρει καὶ τὸ ἔργον τῆς συζεύξεως ἀνάτην.

Εἶνε ἀληθὲς ὅτι ὑπάρχουσι καὶ ἐξαιρετικαὶ τινες γόνιμοι ἐπιμιξιαῖοι ἀτόμων ἀνηκόντων εἰς διάφορα συγγενῆ εἶδη, ὅπου μετὰ ἴκπου, κυνὸς μετὰ λύκου, λαγῶν μετὰ κουνίλου. Ἄλλ' αἱ ἐξαιρέσεις αὗται ἀποτελοῦσι πρόσθετον κώρωσιν τοῦ ἀμεταβλήτου καὶ ἀσύγχυτου τῶν εἰδῶν. Ἐκ τῶν τοιούτων ἐπιμιξιδῶν παράγεται νέος τις ποσοτικὸς μόνον ζωικὸς τύπος, οὐχὶ δὲ νέον ζωικὸν εἶδος, διότι ὁ νέος ζωικὸς τύπος ἢ ἐκκεντρεῖται εἰς πρῶτην γενεάν ἔσπερμημένον τῶν ἀπαιτουμένων πρὸς μεταβίβασιν τῆς ζωῆς στοιχείων, ἢ αἱ ἐκ τοῦ νέου τύπου προκύψασαι νέαι ιδιότητες δὲν μεταβιβάζονται εἰς τοὺς ἐπιγόνους, ἀλλὰ μετὰ πρῶτην ἢ δευτέραν γενεάν ἐπανέρχονται οἱ τύποι ἐνὸς τῶν εἰδῶν, ἔξ οὗ παρήχθη ὁ νέος ζωικὸς τύπος, ἐκλείπων οὕτως, καὶ ὁ μὲν τόκος τοῦ γεννήματος τῆς νόθου ἐνώσεως λύκου καὶ κυνὸς εἶνε πάλιν κύνιον ἢ λύκος, ὁ δὲ τόκος τοῦ γεννήματος λαγῶν καὶ κουνίλου εἶνε λαγῶν ἢ κύνικλος.

Ἐκ τούτων βεβαιούται φυσικὸς ζωολογικὸς νόμος διέπων σταθερῶς τὰ διάφορα εἶδη τῶν ζώων, συνιστάμενος δὲ εἰς τὸ ἀμεταβλήτου καὶ ἀσύγχυτου τῶν εἰδῶν. Ἐκαστὸν ζωικὸν εἶδος ἤλθεν εἰς τὴν ζωὴν οὐχὶ ἐξ ἄλλου τινὸς εἶδους, ἀλλ' ἀνεξαρτήτως καὶ κενωρισμένως παντὸς ἄλλου. Ἰδιαιτέρα τις ἐνέργεια παρήγαγε τὸ εἶδος τῶν κυνῶν, χωρὶς νὰ συνεργήσῃ πρὸς τοῦτο ἕτερόν τι ζωικὸν εἶδος. Ἰδιαιτέρα τις ἐνέργεια παρήγαγε καὶ τὸν ἄνθρωπον ἕως πρὸς τὴν ἐξ ἄλλου τινὸς ζωικοῦ εἶδους ἐνέργειαν. Ολοσήμερον πιθηκοειδὲς δὲν θὰ παρήγεν ἄνθρωποειδὲς τι, ζῶον δηλ. ἑτεροειδὲς, διότι μόνον ὁμοειδὲς ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ.

Ἄλλὰ καὶ ἂν παρήγε πιθηκοειδὲς τι ἄνθρωπον τινα, ὁ νέος οὗτος τύπος θὰ ἦτο μόνον προσωρινός, θὰ παρήγοντο δηλ. τὸ μᾶ τινα μόνον, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εἰς ὅσον, διότι μετὰ πρῶτην ἢ δευτέραν γενεάν ὁ νέος ἄνθρωπινος τύπος θὰ ἐξηφανίζετο, θὰ ἐπανήρχετο δὲ εἰς ἐν ἐκ τῶν εἰδῶν, ἢ σύζευξις τῶν ὁποίων ἐξαιρετικῶς καὶ ἀνωμίλως παρήγαγε προσκαιρῶς αὐτόν. Τούτο συμβαίνει ἐκ τοῦ φυσικοῦ καὶ ἐδυσωπήτου νόμου τοῦ ἀμεταβλήτου καὶ ἀσύγχυτου τῶν εἰδῶν.

Τὸν νόμον τούτον, ὅστις ἀναίρει ἕρδην τὴν θεωρίαν τῆς ἐξελλίξεως, δὲν ἀρνοῦνται οὐδ' αὐτοὶ οἱ ὀπαδοὶ τῆς. Ὁ ἄγγλος ὀλιστήης Πυλλογ εἶπε: «πάντα καλῶς ἔχουσι, ἀλλ' ὅταν πρόκειται ν' ἀνασκευάσωμεν τὴν ἀντιτετινωμένην ἡμῖν ἀντίρρησην περὶ τοῦ φυσικοῦ ἀδύνατου τῆς μεταμορφώσεως καὶ μετακλαγγῆς τῶν εἰδῶν, τότε πάντα ἀπὸ λυνταί.» Ὁ Διμλίου Φερριε, γάλλος διαφρονιστής, ἔγραψεν ἐν ἔτει 1872 ὅτι ἐκ τῆς ἐπιμιξίας ἀτόμων διαφόρων εἰδῶν δὲν εἶνε δυνατόν νὰ παρήγῃ νέος τις τύπος ζωικῆς ὑπάρξεως καὶ ὅτι ἡ στείρωσις τῶν νόθων γεννημάτων καθιστᾷ ἀδύνατον τὴν ἀπέδειξιν τοῦ ἐναντίου. Ὁ Μαντογαζζα ἔγραψεν ἐν ἔτει 1879 ὅτι κατὰ τὰ τελευταῖα ἐτη ἢ διαφρονιστοῦ θεωρία ὀπισθοχώρησεν. Ὁ Λιτρε ἔγραψε «τὸ σπουδαῖον γεγονός, καθ' οὗ προσκρούει τὸ περὶ μεταβολῆς τῶν εἰδῶν σύστημα εἶνε ἡ μονιμότης αὐτῶν, ἀντιτετινωμένη εἰς τὴν θεωρίαν τῆς μεταμορφώσεως. Μέχρι τοῦδε δὲν καταρωθῶμεν νὰ μεταβάλωμεν τὸν τύπον οὐδὲ ἐνὸς τῶν ζωικῶν εἰδῶν.» Ὁ Hartmann εἶπεν ὅτι ἡ ὑπόθεσις τοῦ Λάρβιν ἀντίκειται προφανῶς εἰς τὰ γεγονότα καὶ εἰς τοὺς νόμους τῆς φύσεως, ἐκτίθεται δὲ «εἰς τὴν ἀκαταμάχητον ἀντίρρησην τοῦ φυσικοῦ ἀδύνατου τῆς μορφώσεως ἐνὸς ἐξ ἄλλου εἶδους καὶ τῆς διασταυρώσεως καὶ συγγύσεως αὐτῶν, ἐνῶς οἱ νόμοι τῆς φύσεως δὲν ἐπιτρέπουσιν οὔτε τὴν διασταύρωσιν οὔτε τὴν διακοπήν τῆς γονιμῆς ἐπιμιξίας τῶν καταγομένων ἀπὸ ἐνὸς ζεύγους ἐπιγόνων.» Αὐτὸς δὲ Λάρβιν ἐμολόγησεν ὅτι «οἱ φυσικοὶ εἶδη εἰς οὓς ἢ ἐπιστήμη ὀφείλει τὸ πλεῖστον τῶν σημερινῶν προόδων δὲν παραδέχονται τὴν προτεινομένην παρ' αὐτοῦ ὑπόθεσιν τῆς παραγωγῆς ἐνὸς ἀπὸ ἑτέρου εἶδους», ὁ δὲ Βίρχοφ ἐν ἔτει

1882 ἐβεβαίουν ὅτι αἱ γεωλογικαὶ ἐξηγήσεις τῶν τελευταίων δέκα ἐτῶν ἀπέδειξαν τὴν περὶ μεταμορφώσεως τῶν εἰδῶν θεωρίαν ὅλως ἀνυπόστατον καὶ ἐπιστημονικῶς ἀπαράδεκτον.

Κατὰ τὰ ἀναμφισβήτητα λοιπὸν πορίσματα τῶν πειραματικῶν ἐπιστημῶν ἢ θεωρίαι τῆς ἐξελλίξεως διαφεύδεται ὑπὸ τῶν γεγονότων καὶ ἔτι μόνον ὁ ἄνθρωπος δὲν παρήχθη διὰ μεταμορφώσεως ἐξ ἄλλου ζωικοῦ εἶδους, ἀλλὰ καὶ οὐδὲν ἄλλο ζωικὸν εἶδος παρήχθη δι' ἐξελλίξεως ἐξ ἑτέρου. Ὡστε ἡ ἄρνησις τῆς δημιουργικῆς ὑπερτέρας ἀρχῆς μόνον βάσει ἠδύνατο νὰ ἔχη τὴν ἀπόφασιν τῶν ζώων καὶ τοῦ ἀνθρώπου γένεσιν. Ἀλλὰ τοιαύτην ὑπόθεσιν κατεδίκασεν ὀριστικῶς τὰ πειράματα τοῦ Παστέρ ἐξαναγκάσαντα καὶ αὐτὸν τὸν ὑπέρμαχον τῆς αὐτομάτου γενέσεως Mantogazza νὰ καταδικάσῃ καὶ ἀποκηρύξῃ αὐτήν. Κατ' ἀνάγκην λοιπὸν ὡς μόνη δυνατὴ ἐξήγησις ἔτι μόνον τῆς παρουσίας τοῦ ἀνθρώπου ἐπὶ τῆς γῆς, ἀλλὰ καὶ τῆς ἐμφανίσεως πάντων τῶν ἄλλων ζωικῶν εἰδῶν ἀπομένει ἡ παραδοχὴ μιᾶς μυστηριώδους ἀρχῆς, ἔκταν τῆς ὁποίας μυστήριον ἀκατάληπτον θὰ ἦτο ἡ ἐμφάνισις τῆς ζωῆς καὶ τῶν ζωικῶν εἰδῶν ἐπὶ τοῦ ἡμετέρου πλανήτου.

Ὁ κ. Ἀποστολίδης ἔς λέγει ὅτι ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀρχὴ αὕτη δὲν ἐφελκύνει σήμερον τὴν προσοχὴν τῆς ἐπιστήμης. Πεύδεται. Ἡ ἐπιστήμη τὴν διαβλέπει πανταχοῦ καὶ δὲν δύναται νὰ μὴ τὴν διαβλέπῃ. Ἄνευ τῆς δυνάμεως ταύτης ὁ ἄνθρωπος δὲν θὰ ὑπῆρχε καὶ οὔτε ὁ κ. Ἀποστολίδης θὰ ἐγεννήτο, ὅπως γράφῃ τὸς Φυσικῶς, οὔτε οἱ ἄλλοι, οἱ μαρτότεροί του, θὰ ὑπῆρχον, ὅπως τὸν θαυμάσωσιν. Ὁ ἄνθρωπος ὑπάρχει, ἐπειδὴ ὑπάρχει καὶ ὁ Θεός. Τὰ γεγονότα τὰ βεβαιούσιν, ἢ ἐπιστήμη τὸ ὁμολογεῖ, ὁ δὲ ἀρνούμενος τὴν ἀποδεδειγμένην ταύτην ἀλήθειαν παρέχει δειγμάτων ἐξόχου ἀμαθίας, ἀγνοίας ἢ παραπροσύννης.

Θέλομεν ἐκτιμήσῃ ἐν τοῖς ἐπομένοις τὴν ἀξίαν καὶ τῆς ἐτέρας περὶ τοῦ ἀνθρώπου διαβεβαίωσεως τοῦ κ. Ἀποστολίδου, ὅτι ἡ ὑπόθεσις τοῦ ἀνθρώπου ἀναμφισβήτησις φανταστικῶν τίτλων ἐγγενείας, κακουργίας καὶ θεμελιώδους διακρίσεως ἀπὸ τῶν λοιπῶν ὄντων καὶ ἡ ὑπαγωγή αὐτοῦ ὑπὸ νόμους εἰδικούς, φυσικῆς ἢ ἠθικῆς τάξεως, σήμερον οὐδὲ κέ ν τὴν ποσοχὴν τῆς ἐπιστήμης ἐφελκύνουσι.

Θέλομεν ἰδῆ ὅτι ἡ ἀξία αὐτῆς βίη καὶ ἡ ἐκτιμήσις συνίσταται ἅπασα εἰς τούτο, ὅτι εἶνε ἀνάξια καὶ τῆς ἐλαχίστης ἐκτιμήσεως. Θέλομεν ἰδῆ ὅτι ἡ φωνὴ τῆς ἐπιστήμης τὴν διαφεύδει, θέλομεν πεισθῆ ὅτι τὰ ψυχολογικὰ τοῦ ἀνθρώπου φεινόμενα ὑπάρχουσιν αὐτὸν ὑπὸ εἰδικούς ἠθικούς νόμους, καὶ ὅτι μόνον συγγραφεῖς φθονοῦντες τὰ λοιπὰ ζῶα, διότι ἔχουσι δύο πλεον ἢ αὐτοὶ πόδας, δύνανται νὰ ὑπάρωσι τὸν ἄνθρωπον εἰς τὴν τάξιν τῶν κτηνῶν. Μ. Γ. ΓΑΛΛΟΣ

Ο ΑΠΟΒΙΩΣΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΑΘΗΝΩΝ ΠΡΟΚΟΠΙΟΣ

Ο ΜΕΛΛΩΝ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

Ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Προκόπιος ὑποκύψας καὶ αὐτὸς εἰς τὸν μοιραῖον νόμον τοῦ θανάτου παρέδωκε τὸ πνεῦμα τὴν 30 ἰουλίου μηνὸς καὶ ἀπεδήμησε πρὸς Κύριον. Ἐν τῇ προσηκούσῃ εἰς τὸ ἱερόν καὶ μέγα ἀξίωμα του ποιμπῆ καὶ παρατάξει ἤχθη ὑπὸ τοῦ θόλου τοῦ Μητροπολιτικοῦ τῆς πρωτευούσης ἡμῶν νασῶ, ὅπου ἄλλοτε εἰσῆρχετο ὡς ὁ ὑπερτάτος ἱεράρχης τῆς ὀρθοδόξου ἐκκλησίας τῆς ἐλευθέρας Ἑλλάδος, ὑπὸ τὸν πένθιμον δὲ τῶν τηλεβόλων κρότον κατετέθη ἐν τῷ ἱερῷ περιβόλῳ τοῦ κοιμητηρίου Ἀθηνῶν, ὅπου ἀναπαύονται ἀναμῆ μικροὶ καὶ μεγάλοι, ἔνδοξοι καὶ ἄδοξοι, ἄρχοντες καὶ ἰδιῶται, ἴσοι ὑπὸ τὸ χῶμα, ὡς ἴσοι εἶνε καὶ ἐνώπιον τοῦ ὑπερέτατου Κριτοῦ τῆς αἰωνιότητος.

Ὁ μεταστὰς Μητροπολίτης, γεννηθεὶς ἐν Αἰγίῳ τῆς Πελοποννήσου ἐν ἔτει 1813, ἐχειροτονήθη διάκονος εἰς ἡλικίαν δέκα καὶ ὀκτὼ ἐτῶν, ἐμαθήτευσεν δ' εἶτα ὡς ὑπότροφος τῇ προστάσει τοῦ χειροτονήσαντος αὐτὸν ἐν Ἀχαΐᾳ ἀρχιερέως Ἀγαθαγγέλου καὶ τοῦ στρατηγοῦ Ἀνδρέα Λόντου ἐν Ναυπλίῳ καὶ ἐν Ἀθήναις, φοιτήσας καὶ ἐν τῇ θεολογικῇ τοῦ Πανεπιστημίου σχολῇ. Μετὰ τὸ πέρασ τῆς Ἀκαδημαϊκῆς φοιτήσεως του ἐχειροτονήθη ἱερεὺς καὶ ἐγένετο ἱεροδιδάσκαλος καὶ καθηγητῆς ἐν τῇ Φιλελευθερευτικῇ Ἐταιρίᾳ. Κατὰ τὸ 1842 ἐόρισκόμεν αὐτὸν ἐφημέριον παρὰ τῇ ἐν Βιέννῃ Ἑλληνικῇ Κοινότητι, κατὰ δὲ τὸ 1852

ἀρχιεπίσκοπον Μεσσηνίας. Ὅτε δὲ κατὰ τὸ 1874 ἐκοιμήθη ἐν Κυρίῳ ὁ ἀοιδίμος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν Θεόφιλος, ὁ ἀρχιεπίσκοπος Μεσσηνίας ἐκλήθη ὡς ποιμενάρχης εἰς τὴν Μητροπόλιν Ἀθηνῶν, ὅθεν μετεκλήθη παρὰ Κυρίου ἐκπνέοντος τοῦ πρώτου μηνὸς τοῦ τρέχοντος ἔτους.

Παντὸς ἐρχομένου ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ καὶ παρερχομένου βροτοῦ Κριτικῆς ἀνάστατος εἶνε εἰς καὶ μόνος, ἐκεῖνος, ὅστις ἐτόξευε καρδίας καὶ νεφροῦς, καὶ ἐν αὐτοῖς δὲ τοῖς βιθνυτάτοις τῆς ψυχῆς ἡμῶν ἐνορῶν δύναται νὰ ἐξενέγκῃ ἀσφάλῃ καὶ δικαιοσύτην κρίσειν. Ἀλλ' ἵταν ὁ ἀποθνήσκων ἦνέ τις τῶν ἐπισήμων καὶ τῶν ἀρχόντων, καὶ δίκαιον καὶ συνετὸν καὶ συμφέρον εἶνε νὰ ἐπισκοπῆται ἐν πνεύματι ἀμεροληψίας καὶ δικαιοσύνης ὁ βίος αὐτοῦ καὶ νὰ λέγηται περὶ αὐτοῦ τὸ ἀληθές, ὅπως καὶ ἡ κοινὴ διάκρισις διαφωτίζεται καὶ ὁ διάδοχος αὐτοῦ μιμητὴ μὲν ὅσα εἶχεν ἀγαθὰ, ἀποφύγῃ δὲ ὅσα ἐκείνητο ψεκτὰ καὶ καταστῆ ἀληθῶς ἀγαθὸς καὶ κοινωνοφιλὴς ἄρχων.

Ὁ ἀποβιώσας Μητροπολίτης Ἀθηνῶν ἐξετάζομενος ὑπὸ τὴν ἐποψὴν τοῦ κατ' ἰδίαν βίου παρενοσιάζει τύπον ἀξιάριστον καὶ ζηλωτὸν. Ἦτο πρῶτος τὴν καρδίαν, ἀπέριττος τοὺς τρόπους, καὶ σεμνὸς τὸ ἦθος. Ἄν εἶχε Φαρισαϊκὸν τύπον, δὲν ἐθήρευε τὰς πρωτοκαθεδρίας καὶ τὰς πρωτοκλισίας καὶ ἦτο ταπεινόφρων ὡς ὁ ἔσχατος τῶν ἰδιωτῶν.

Ἀλλ' αἱ ἀρεταὶ τοῦ ἰδιώτου δὲν ἀρκοῦσι ν' ἀναδειξάσιν ἓνα ἱεράρχην ἑντάξιον τοῦ ὑψηλοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς ἱεραῆς αὐτοῦ κλήσεως. Ἀπαιτοῦνται πρὸς τοῦτο καὶ ἄλλα ἔξοχα προσόντα, ὧν ἀμοιρῶν καθίσταται ἰδιώτης ἄρχων. Εἰς ἱεράρχης, καὶ μάλιστα ὁ πρῶτος τῆς Ἑλλάδος ἱεράρχης, πρέπει νὰ ἦναι τύπος χριστιανοῦ ποιμένου δυναμένου καὶ τὴν ἐκκλησίαν ἐσωτερικῶς νὰ ἐπισχύῃ καὶ κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν τελεσφόρος νὰ προσεπίξῃ αὐτὴν οὐ μόνον ἀβλαβεὶς αὐτοῦς καθιστῶν, ἀλλὰ καὶ κατακλονίζων τὰς παρατάξεις αὐτῶν καὶ παραλύων αὐτάς. Ἐὰν οἱ ἐπίσκοποι πρέπει νὰ ἦναι φῶς, τὸ φῶς τοῦτο, ὡς εἶπεν ὁ Σωτὴρ, δὲν πρέπει νὰ τίθεται ὑπὸ τὸν μῦθον, ἀλλὰ πρέπει νὰ λάμπῃ ἐμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, βίως ἰδῶσιν αὐτῶν τὰ καλὰ ἔργα καὶ δοξάσωσι τὸν πατέρα τὸν ἐν τοῖς Οὐρανοῖς. Ἐπίσκο-

πος διὰ τοῦτο ἰδιωτεύων δὲν δύναται νὰ ἦναι ἀληθῆς ἐπίσκοπος. Ἴνα ἦ τοιοῦτος, πρέπει ν' ἀνήκῃ ἐλάχιστον εἰς ἑαυτὸν, βίος δὲ εἰς τὴν ἐκκλησίαν. Πρέπει ν' ἀντέχηται τοῦ κατὰ τὴν διδαχὴν πιστοῦ λόγου, ἵνα δυνάτῃς ἢ καὶ παρακαλεῖν ἐν τῇ διδασκαλίᾳ τῇ ὑγιαίνουσῃ καὶ τοὺς ἀντιλέγοντας ἐλέγξῃ, πρέπει νὰ ἦναι εἰς ἡμερησίαν πρὸς τὸ ποίμνιόν του κοινωνίαν καὶ συνάφειαν, φρενίζων τοὺς πιστοὺς, πείθων καὶ παραγορῶν καὶ στηρίζων αὐτούς, δι' αὐτοῦ καὶ ἐν καὶ λαλῶν καὶ ζῶν καὶ κινούμενος. Ἐν χρόνοις δὲ, καθ' οὓς ποικίλα κακὰ λυμάνονται τὴν ἐκκλησίαν καὶ δεινὸν κίνδυνον ἀπειλοῦσιν αὐτῇ ἕνεκα τῆς θρησκευτικῆς τῶν κατὰ καιροὺς κρατούντων ἀδιαφορίας καὶ τῆς ὀλοδοξίας τινῶν τῶν διαπαιδαγωγηθέντων τὴν νεότητα καὶ τῶν λογίων καὶ τῶν ἐπιστημόνων, ὁ πρῶτος τῶν ἱεραρχῶν ἡμῶν ἰδίᾳ ἐπρεπε νὰ ἔχη ἀκόμητον ἐν ἑαυτῷ τῆς πίστεως τὸ πῦρ καὶ νὰ ἦναι ὀπλισμένος διὰ δυνάμεως λόγου καὶ ἀκαταβλήτου ἰσχύος θελήσεως, ὥστε νὰ δύνηται καὶ τὸν σεβασμὸν καὶ τὸ ἐνδιαφέρον τῶν ἐν τέλει νὰ κινήσῃ ὑπὲρ τῆς ἐκκλησίας, καὶ τῶν ὀληθιῶν τῆς πίστεως νὰ ὑπερπολογῆται, καὶ τῶν ἀσεβῶν τὰ στόματα νὰ φημιώγῃ, ἐλέγχων τὰς διδασκαλίας καὶ τὰ δόγματα τῶν ἐπίστων.

Ἄτυχῶς ὁ ἀποβιώσας Μητροπολίτης δὲν δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἦτο ἀντάξιος τοῦ μεγέθους τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ καὶ ἀνάλογος πρὸς τὰς σημερινὰς ἀνάγκας τῆς ἐκκλησίας. Συνασθάνετο αὐτὰς καὶ ἐλυπαίτο διὰ τὰ κακὰ ἐχούνητα, ἀλλ' οὐδὲν γενναῖον ἠδύνατο ὑπὲρ αὐτῶν νὰ διαπράξῃ. Ὁ ἱερός κληρὸς ἡμῶν εἶνε γνωστὸν εἰς τίνα κατάστασιν διατελεῖ ἔτι, ὁ δὲ διάδοχός του ἔχει πολλὰ νὰ μοχθήσῃ αὐτὸς ἐργασίαν νῦν ἀνταξίαν ἀληθῶς χριστιανικῆς ἐκκλησίας περιόδου.

Ἐλπίζομεν ὅτι οἱ ἀρμόδιοι προσκεκμημένοι νῦν νὰ ἐκλεχθῇ ὁ νέος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν θέλουσιν ἐκλεξῆ τὸν ἄριστον ἐν οὐδενὶ τιθέμενοι προσωπικῶς συστάσεις καὶ ὑποστηρίξεις. Ἔχομεν ἀνάγκην ἐκκλησίας ζωῆς καὶ δράσεως πρὸς μὲρψασιν οὐ μόνον συνειδήσεων χριστιανικῶν, ἀλλὰ καὶ ἀγαθῶν πολιτικῶν. Ἀλλ' ὅπως ἡ ἐκκλησία ἡμῶν δράσῃ ἐπαξίως ἑαυτῆς καὶ δεῖξῃ ὅτι ζῆ, ἔχομεν πρωτίστως ἀνάγκην Μητροπολίτου Ἀθηνῶν πλήρους ζωῆς καὶ σθένος

καὶ θέλοντος καὶ δυναμένου νὰ δράσῃ. Ὁ ἐκλεκτός τῆς Κυβερνήσεως καὶ τῆς Ἱ. Συνόδου πρέπει νὰ ἦναι ὁ ἄριστος συγκεκοτημένος πρὸς τὰς παρούσας ἐκκλησιαστικὰς καὶ κοινωνικὰς ἡμῶν ἀνάγκας. Ἐν χρόνοις, καθ' οὓς ὁ κληρὸς διατελεῖ ἐν ἀξιοθρηνητῷ καταπτώσει, ὁ πρῶτος ἡμῶν ἱεράρχης πρέπει νὰ ἦναι τοιοῦτος, ὥστε νὰ δύνηται καὶ τὰ παρόντα αὐτοῦ κατὰ νὰ πατάξῃ καὶ εἰς περιωπὴν ὕψους ὑψηλὴν καὶ ἱερὰν ν' ἀναγάγῃ αὐτόν. Ἐν χρόνοις, καθ' οὓς χλευάζουσι τινες τινὰς τῶν τοῦ κληροῦ, ὡς τρυφηλοὺς καὶ χρηματιστὰς, ὁ πρῶτος τῆς ἐλευθέρου Ἑλλάδος ἱεράρχης πρέπει νὰ ἦναι ἀνεπίληπτος τὸ ἦθος, ἐργατικὸς καὶ ἀφιλάργυρος καὶ ἐλεήμων, ὅχι μόνον ἐν λόγοις, ἀλλὰ καὶ ἐν ἔργοις ἀσκῶν τὴν ἀρετὴν. Ἐν χρόνοις, καθ' οὓς ἡ θρησκευτικὴ ἀδιαφορία ψυχραίνει τὰς καρδίας πολλῶν, ὁ πρῶτος ἡμῶν ἱεράρχης πρέπει νὰ ἔχη ἐν ἑαυτῷ πῦρ πίστεως καταπυρπολοῦν, δι' οὗ ν' ἀναθερμάνῃ καὶ νὰ πυρπολήσῃ τὰς καρδίας τῶν πιστῶν. Ἐν χρόνοις, καθ' οὓς ἡ ἀμαρτία πολλὰ ἀλίσκει τὰ θύματα, ὀλοδοξοῦντες δὲ καὶ ἀσεβεῖς διδάσκαλοι καὶ δημοσιογράφοι καὶ συγγραφεῖς δηλητηριάζουσι τὰς καρδίας καὶ τὰ πνεύματα διὰ ψευδῶν καὶ ἠθροφθῶρων διδασκαλιῶν, ὁ Μητροπολίτης Ἀθηνῶν πρέπει νὰ ἦναι ἀνὴρ ζηλωτῆς καὶ ἰσχυρὸς τὴν θέλησιν, ἐργατικῶς φυλάσσειν τὴν ἐκκλησίαν καὶ ἐρρωμένως προσεπίξων τὰ δίκαια αὐτῆς, ἀνὴρ καὶ θράσεως καὶ διδαχῆς, καὶ πιστός καὶ ἐπιστήμων, διὰ μὲν τῆς ἀρετῆς του ἐπιβαλλόμενος καὶ εἰς αὐτοὺς τοὺς ἀπιστοῦντας, διὰ δὲ τοῦ λόγου ὑπεραπολογούμενος τῶν ἀληθειῶν τῆς πίστεως, καὶ μετὰ πειθοῦς ἀνασκευάζων τὰς κατὰ τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀληθείας προσβολὰς ἐπιπολαίων κενωδόξων ἢ πεπλανημένων ἐπίστων.

Ἐὰν τοιοῦτος Μητροπολίτης Ἀθηνῶν καὶ πρόεδρος τῆς Ἱ. Συνόδου τῆς ἐλευθέρου Ἑλλάδος ἐκλεχθῇ, τὸ ἐκκλησιαστικὸν ἡμῶν ζήτημα ἐλύθη κατὰ τὸ ἦμισυ καὶ νέαι στοιχεῖα σφριγώσης ζωῆς θὰ ἐργασθῶσιν οὐ μόνον εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλὰ καὶ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ εἰς τὴν πολιτείαν καὶ εἰς τὸ ἔθνος ἡμῶν.

Διὰ τοῦτο λέγομεν πρὸς τὴν Σ. Κυβέρνησιν καὶ τὴν Ἱ. Σύνοδον: Μητροπολίτην Ἀθηνῶν ἐκλέξατε τὸν ἄριστον. Ἐκλέξατε ἐκεῖνον, ὅστις καὶ ἀφι-

λάργυρος καὶ ἀπέριττος εἶνε καὶ ἀνεπίληπτος τὸ ἦθος καὶ τὸν βίον, ἐκεῖνον, ὅστις καὶ νὰ νοήσῃ καὶ νὰ πράξῃ δύναται ὅ,τι ὠφέλιμον ὀπέρτοῦ κληροῦ καὶ τῆς ἐκκλησίας, τὸν μᾶλλον ἐνάρετον, τὸν μᾶλλον ζηλωτὴν καὶ τὸν μᾶλλον πεπατῆευμένον. Ἀὐτὸν ἐκλέξατε.

Η ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ ΚΑΙ Ο Κ. ΜΑΚΡΑΚΗΣ

Ὁ Σύλλογος τῆς Ἀναπλάσεως κατὰ τὸ Καταστατικὸν αὐτοῦ σκοπεῖ νὰ συντελέσῃ ὡς πρὸς τῆς ἀναπλάσεως καὶ διοργανώσεως τῆς κοινωνίας διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ, ἐξυπηρετουμένου ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν.

Μεταξὺ τῶν πολλῶν ἑλλων, οἵτινες ἐπεκρίθησαν τὸ πρόγραμμα τοῦτο καὶ ἐβλήθησαν ὡς πρὸς τῆς πραγματοποιήσεως αὐτοῦ, ἦσαν καὶ ὁ κ. Μακράκης. Ἐν τῷ φύλλῳ τοῦ «Κηρύγματος» τῆς 15 Ὀκτωβρίου 1887 εἶχον γραφῆ τὰ ἑξῆς: «Ὁ Σύλλογος οὗτος (τῆς Ἀναπλάσεως) σκοπεῖ κατὰ τὸ καταστατικὸν αὐτοῦ νὰ συντελέσῃ εἰς τὴν ἀνάπλασιν τῆς κοινωνίας διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξ ὅτι ἐστὶν ὁ μόνος ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν... Ἐἴνε λοιπὸν θεῖος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐδουθέντος Συλλόγου καὶ εἶνε ἐξ ἑξῆς ἔργον νὰ ἐπιτελεθῇ.» Ἐν δὲ τῷ «Λόγῳ» τῆς 17 Ὀκτωβρίου 1887 ἐλέγχετο ὅτι πᾶν τὰ ἄλλα καὶ ἄλλο ἐξ ὅτι ἐστὶν ἐκτὸς ἡμερησίων κινήσεων τοῦ κ. Διακίσιου. Τὰ ἡμερησιὰ ταῦτα τοῦ κ. Διακίσιου ἦσαν ταῦτα: Ἰὸν ὅτι ὁ κ. Διακίσιος δὲν ὡμολόγησεν ὅτι πρῶτος ὁ κ. Μακράκης διετύπωσε καὶ ἐπεστήριξε τὸ πρόγραμμα, οἶόν τὸ τῆς Ἀναπλάσεως, ἔον τὸ ὅτι ἡ Ἐκκλησιᾶ Ἀνατολικῆ ἐπέσε καὶ δι' ἑλλήνων ἐπιστήμης καὶ τέχνης. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὸ ὅτι ἡ πλήρης ἀνάπλασις καὶ διασφάλισις τῆς κοινωνίας ὑπὸ ἐποψὴν οὐ μόνον θρησκευτικῆν καὶ ἠθικῆν, ἀλλὰ καὶ καθ' ὅσον τὰς ἄλλας ὕψεις τοῦ ἀνθρώπινου βίου, γίνεται διὰ τῶν τριῶν ἀναπλαστικῶν δυνάμεων, ἦτοι διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξυπηρετουμένου ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν, οὐδὲν, ἀπολύτως οὐδὲν ἀντίκειται. Καὶ πῶς ἦτο δυνατόν; Ἐν τῷ «Κηρύγματι» τῆς 2 Μαΐου τοῦ 1888 εὐρίσκειται περίοδος ὡς ἡ ἀκόλουθος: «ἐδὲν εὐρίσκειται κόμμα τι, ὅπερ ὡς πρῶτον ἤθεσαν τοῦ ἑαυτοῦ προγράμματος ἢ ἀναγράφῃ ταύτην; Μάρασμαίς, διαστροφῆς καὶ διεσθνήσεως τοῦ ἔθνους διὰ τοῦ χριστιανισμοῦ ἐξ ὅτι ἐστὶν ὁ μόνος ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν.»

Καὶ μετὰ τὴν δημοσίευσιν δὲ τοῦ πρωτοδευτέρου φύλλου τῆς Ἀναπλάσεως αἱ ἐφημερίδες τοῦ κ. Μακράκη ἐδημοσίευσαν τὰ περιεχόμενα τῶν ἀκολουθῶν ἀποφάσεων καὶ ἐνώστε συνάθενον αὐτὰ μετ' ἀπαύτων, οἵτινες καθίστανται ἐμφαντικώτεροι, ὅταν ἀναλογισθῇ τις πόσον εἶνε δύσκολος εἰς τοιαύτους ὁ κ. Μακράκης.

Ταῦτα πάντα ὅμως δὲν ἠμάρτησαν αὐτὸν νὰ γράψῃ ἐν τῷ «Κηρύγματι» τῆς 31 Δεκεμβρίου 1889 ὅτι ἡ Ἀνάπλασις εἶνε Ἐξ ὅτι ἐστὶν ὁ μόνος ὑπὸ τῶν ἐπιστημῶν καὶ τεχνῶν... Ἐἴνε λοιπὸν θεῖος ὁ σκοπὸς τοῦ ἐδουθέντος Συλλόγου καὶ εἶνε ἐξ ἑξῆς ἔργον νὰ ἐπιτελεθῇ.»

Ἐρωτήσομεν ἦδη: τίνα τὰ θεμελιώδη ἐξ ὅτων Σουλίου; Βεβαίως αἱ θεμελιώδεις βάσεις καὶ ἀρχαί, ἐπ'

— Γλώσσαί τινες είνε ως μάχιραι τιτρώσκουσαι αί δὲ γλώσσαί τῶν σοφῶν θεραπεύουσιν.

— Ὁ ἀργὸς πάντοτε ἐπιθυμᾷ, αἱ δὲ χεῖρες τῶν ἀνδρείων πάντοτε ἐπιμελοῦνται.

— Εἰς τοὺς οἴκους τῶν δικαίων εἴνε πολλή ἰσχύς, οἱ δὲ καρποὶ τῶν ἀσεβῶν θέλουσιν ἀπολεσθῆ.

— Ὅστις φυλάττει τὰς ὁδοὺς τοῦ βίου του φυλλάττει τὴν ψυχὴν του ὅστις δ' ἀγαπᾷ τὴν ζωὴν του φεῖδεται τοῦ στόματος αὐτοῦ.

— Εἴνε προτιμότερος ξηρὸς ἄρτος τὸν ὄκοτον τρώγει τις ἐδχαρίστως ἐν εἰρήνῃ, παρὰ οἶκος ἐρίδων μετὰ πολλῶν ἀγαθῶν καὶ ἀδίκων θυμάτων. (Ἐκ τῶν Παροιμιῶν)

ΔΩΡΕΑΙ ΤΗΡ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ὁ ἐν Λάρνακί Κόπρου κ. Γρ. Κυζίδης ἐδώρησατο τῷ Συλλόγῳ εἰκοσιν, ἀριθ. 20, ὁμολογίας τοῦ Πατριωτικοῦ δανείου, ὅν τὸ καθαρὸν προῖδν εἴνε ἑκατὸν ν. δραχμαί ἐξ αὐτῶν δὲ τὰς μὲν 50 στέλλει ὡς ἐξάμηνον δωρεάν του διὰ τὴν λήξασαν δευτέραν ἐξαμηνίαν παρελθόντος ἔτους, τὰς δὲ 40 ἀπέναυτι τῆς δωρεᾶς του διὰ τὴν πρώτην ἐξαμηνίαν τρ. ἔτους.

Ὁ ἐν Καίφω ὁμογενὴς κ. Εἰδύ. Ἀχιλλόπουλος ἐδώρησατο πενήκοντα δραχμαί.

Ὁ δ' ἐν Βουδαπέστη ἔγκριτος Ἀρχιμανδρίτης κ. Γρ. Γῶγος ἐδώρησατο δέκα, ἀριθ. 10, φρ. χρυσά.

(Ἐκ τῆς Διευθύνσεως)

ΠΑΙΔΙΚΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

Τερπνὸν καὶ ἀφῆλιμον διὰ τοὺς παῖδας ἀνάγνωσμα. Ἐκδίδεται κατὰ μῆνα ὑπὸ Ν. Α. Κοτσλοπούλου καὶ Μ. Ε. Κανακίτη. Συνδρομὴ ἔτησίᾳ προπληρωτέα ἐν Ἑλλάδι Δρ. 2. — ἐν τῷ ἔξωτερικῷ φρ. χρ. 2—50. Γραφεῖον ὁδὸς Βησσαρίωνος, ἀριθ. 6, ὀπισθεν τῆς Ἀυτικῆς Ἐκκλησίας. Τὸ συνιστῶμεν εἰς τοὺς γονεῖς ὡς μ ο ρ φ ω τ ι κ ὸ ν τ ὶ ν τ ἔ κ ν ω ν τ ὶ ν ἀ ν ἄ γ ν ω σ μ α.

ΓΝΩΣΤΟΠΟΙΗΣΙΣ

Πᾶσα ἀποστολὴ συνδρομῶν τοῦ περιοδικοῦ τῆς «Αναπλάσεως», ἢ δωρεᾶς πρὸς τὸν ἠμῶν ἡμῶν Σύλλογον πρέπει νὰ διευθύνηται οὕτω: Πρὸς τὸν Ταμίαν τοῦ Συλλόγου τῆς «Αναπλάσεως» κ. Ἀκριθὸν Ἀκριθῶ, ἔμπορον, εἰς Ἀθήνας.

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Ὁ κ. Εὐγένιος Κανέλλης εὐχεστέθη νὰ ἀποστείλῃ εἰς τὴν Βιβλιοθήκην τῆς «Αναπλάσεως» 1) Δύο τοπογραφικὰς μελέτας τοῦ κ. Ἐμμ. Κανέλλη περὶ τῶν νήσων Πόρου καὶ Μυ-

κόνου. 2) Τὴν «περὶ τῆς χρήσεως τῶν ἀνασθητικῶν κατὰ τὸν τοκετὸν» πραγματείαν τοῦ κ. Κύνσουλα. 3) Ἐνα τόμον τῆς περιγραφῆς τῶν ἐν τῷ Φαρμακευτικῷ φροντιστηρίῳ τοῦ πανεπιστημίου πρακτικῶν ἀσκήσεων καὶ 4) Δύο πρωτανικὰς λογοδοσίας τῶν κκ. Ἀναγνωστάκη καὶ Π. Κυριακοῦ. — Ὁ κ. Ἰω. Βολαβάνης ἐν βιβλίῳ του «τὴν ἀλληλογραφίαν παρὰ τοῖς Μικρασιανοῖς». — Ὁ κ. Ε. Μεσολωρῆς τὴν Ὁ ρ θ δ ο ξ ο ν Κ α τ ἡ χ η σ ῖ ν του. — Ὁ κ. Σ. Α. Βλαστός «Ἐγχειρίδιον Γνωμιῶν». — Ὁ κ. Ν. Μάκαρος τὰς «Φιλοσοφικὰς Διαλέξεις Δευγιάλλα». — Ὁ κ. Α. Κυριακὸς τὸν κατὰ τὴν ἐορτὴν τῶν τριῶν Ἱεραρχῶν ἐπὶ τῆ ἐορτῆ τοῦ Πανεπιστημίου ἐκφωνηθέντα Λόγον του τὴν 30 Ἰανουαρίου 1889 ἐν τῷ Ἱερῷ Ναῷ τῆς Μητροπόλεως. — Ἐδώρηθησαν ἀκόμη ἀνεύμωως Ἱστορικὸς Κατάλογος τῶν πρώτων Ἐπισκόπων κτλ., «Βάρδος Καλλέργης» καὶ «Ἑλληνικὰ πολιτεύματα».

Ο Α' ΤΟΜΟΣ ΤΗΣ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»

Τιμᾶται διὰ μὲν τοὺς συνδρομητὰς πέντε δραχμῶν, διὰ δὲ τοὺς μὴ συνδρομητὰς ἐπτά.

ΑΛΛΗΛΟΓΡΑΦΙΑ

Κ. Ρ. Χ. Ρ. Λαμ. Ἐδχαριστοῦμεν χεῖματα ἐλάβομεν ἐγράψαμεν. — Κ. Χ. Β. Ραζ. Νικολ. χεῖματα ἐλάβομεν φέλλον ἐστειλαμεν. — Κ. Ν. Καπ. Σέρου. Ἐδχαριστοῦμεν δι' ἀποδοχὴν ἐγράψαμεν. — Κ. Γρ. Ν. Κοζ. Λάρνακα Κόπρου χεῖματα ἐλήφθησαν μυσίας ἐδχαριστίας ἐγράψαμεν. — Κ. Πλ. Ι. Σαρ. Σιδυελον χεῖματα ἐλήφθησαν. — Κ. Α. Μ. Ἄναστ. Ὀκτ. συνμορφώθημεν περιμένομεν. — Κ. Μ. Μιλ. Ὀδ. συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν φέλλα ἐστάλησαν συνδρομὰς κ. κ. Λεγ. Δημ. καὶ Κοσ. ἐλάβομεν ἐγράψαμεν. — Κ. Α. Ι. Σκιαδ. Ζάν. μετεγράφητε. — Κ. Εἰδ. Ἀχιλ. Κάφω χεῖματα ἐλάβομεν ὄπερ ἐδχαριστοῦμεν. — Κόρ. Κ. Νεστ. Σπάρτην συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν χεῖματα ἐλήφθησαν φέλλα ἐστάλησαν ἐγράψαμεν ἐδχαριστοῦμεν. — Κόρ. Σ. Μακ. Μενιδ. Ἄρτης συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν φέλλα ἐστάλησαν ἐγράψαμεν δι' ἔκονρον προθυμίαν σας μυσίας ἐδχαριστίας. — Κόρ. Γ. Λοῖζ. Κορὴν Κόπρ. συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν φέλλα ἐστειλαμεν ἐδχαριστοῦμεν. — Κόρ. Δ. Ἀλεξ. Φάφ. συνδρομὴ σας ἐλήφθη ἐδχαριστοῦμεν. — Κόρ. Χρ. Ἄναγν. Πάτρ. συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν φέλλα ἐστάλησαν. — Κόρ. Δ. Κ. Βουλους. Ἄγ. Ὀρ. ἐπιστολὴν σας ἐλάβομεν ἐνεγράφητε φέλλα ἐστάλησαν γράφομεν. — Κόρ. Χρ. Γεωργ. Φάφ. ἐπιστολὴν σας ἐλήφθη ἐδχαριστοῦμεν. — Κόρ. Γ. Παν. Κίον συνδρομὴ σας ἐλήφθη. — Κ. Π. Χρ. Γαλάξ. χεῖματα ἐλήφθησαν ἐδχαριστοῦμεν. Α' τόμ. Ἀναπλ. διὰ κ. Μ. Μπίστην ἐστάλη ἐγράψαμεν. — Κόρ. Χρ. Γεωργ. Τόγγ-Μγέπτον συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν τὰ φέλλα ἐστάλησαν ἐδχαριστοῦμεν. — Παν. Μητρ. Σκαγῶν. κ. Μελετ. συνδρομητὰς ἐνεγράψαμεν χεῖματα ἐλήφθησαν φέλλα ἐστάλησαν ἐδχαριστοῦμεν. — Παν. Λεγ. Γρ. Πάγ. Βαῖδα Πέστην δημοσιευθήσεσσι ἐδχαριστοῦμεν γράφομεν.

Τύποις Α. Κολλαράκη καὶ Ν. Τριανταφίλλου — Κάτωθεν τοῦ Δημαρχείου.